Nota van Uitgangspunten

Programma Energie & Klimaat

Themaraad 13 november 2025
Raadsplein 18 december 2025

Inhoudsopgave

1 Aanleiding 4
1.1 Introductie 4
1.2 Context 4
1.2.1 Omgevingsprogramma's 4
1.2.2 Uitgangspunten 5
1.2.3 Beleidsanalyse bestaand beleid 5
1.2.4 Digitaal raadpleegbaar in DSO 5
1.2.5 Concretisering van de doelen 6
1.2.6 Toelichting begrippen 6
2 Leeswijzer 8
2.1 Inhoud 8
2.2 Centrale vragen 9
2.3 Totstandkomingsproces 9
3 Beleidsmatige uitgangspunten 12
3.1 Energieneutraal en broeikasgasvrij 2050 12
3.1.1 Algemene uitgangspunten 12
3.1.2 Uitgangspunten over Gebouwde omgeving 12
3.1.3 Uitgangspunten over Energie 14
3.1.4 Uitgangspunten over Energie & Mobiliteit 15
3.1.5 Uitgangspunten over Mobiliteit 15
3.1.6 Uitgangspunten over Landbouw 17
3.1.7 Uitgangspunten over Klimaatadaptatie 17
3.2 Afvalvrij 2050 18
3.2.1 Uitgangspunten over Circulariteit 18
3.3 Een toekomstbestendige leefomgeving 21
3.3.1 Uitgangspunten over Klimaatadaptatie en Gebouwde omgeving 21
3.3.2 Uitgangspunten over Klimaatadaptatie en Mobiliteit 23
3.3.3 Uitgangspunten over Klimaatadaptatie 23
4 Financiële uitgangspunten 28
5 Organisatorische uitgangspunten 29
6 Juridische uitgangspunten 30
7 Uitgangspunten Warmteprogramma 31
8 Bijlage 32

Bijlage 1: Overzicht bestaande beleidsdocumenten 32
Bijlage 2: Overzicht oranje uitgangspunten 34
Bijlage 3: Overzicht vervallen (rode) beleidsuitgangspunten 56

1 Aanleiding

1.1 Introductie

In de ‘omgevingsvisie Samen zetten we koers’ van 20 juli 2023 van gemeente Edam-Volendam is opgenomen dat de gemeente zal werken volgens de beleidscyclus van de Omgevingswet. Dat betekent dat de gemeente haar ambities en doelen in de omgevingsvisie uitwerkt via omgevingsprogramma’s en indien nodig daarvoor regels stelt in het omgevingsplan.
Op 6 februari 2024 heeft het college van B&W een plan van aanpak ‘werken met omgevingsprogramma’s’ vastgesteld en de raad hierover geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.

In het plan van aanpak ‘werken met omgevingsprogramma’s’ staat hoe het college en de raad gedurende de eerste twee omgevingsprogramma’s in ieder geval met elkaar samenwerken. De raad stelt een **nota van uitgangspunten** vast. Het college stelt een ontwerp-programma op. De raad wordt vervolgens om een zienswijze gevraagd. Het college stelt het omgevingsprogramma vast met inachtneming van de zienswijzen. Het college informeert de raad met een raadsinformatiebrief.

De nota van uitgangspunten van programma Waterfront en programma Energie & Klimaat wordt ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

1.2 Context

1.2.1 Omgevingsprogramma’s

Er bestaan verschillende soorten omgevingsprogramma’s. De voor de gemeente relevante omgevingsprogramma’s zijn vooralsnog de verplichte en onverplichte omgevingsprogramma’s. In de omgevingsvisie zijn zes grote opgaven genoemd, waarvan nu de eerste twee, Warmte, Energie & Klimaat, en Waterfront, worden uitgewerkt in programma’s. Het Warmteprogramma is een verplicht programma volgens de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw). Warmte is daarnaast ook een vorm van energie. Om deze redenen hebben we besloten om het programma in het vervolg Energie & Klimaat te noemen, waarin het verplichte Warmteprogramma als een hoofdstuk zal fungeren.
Deze programma’s kunnen vervolgens thematisch (sectoraal) en gebiedsgericht (integraal) van aard zijn. In een themagericht omgevingsprogramma worden sectoraal beleidsvoornemens ten aanzien van een bepaald thema uitgewerkt. In een gebiedsgericht omgevingsprogramma wordt gelijktijdig gewerkt aan verschillende thema’s met een grote verscheidenheid aan maatregelen tot gevolg. Een programma kan ook een combinatie van bijvoorbeeld themagericht en gebiedsgericht, te denken valt aan een programma over aardgasvrije wijken.
Het programma Energie & Klimaat is dus grotendeels een themagericht programma. Om slagvaardig met een themagericht Omgevingsprogramma aan het werk te gaan is het van belang dat het thematisch beleid voldoende op orde is. Binnen een themagericht programma is het goed mogelijk om per programmathema beleid bij elkaar te brengen en ook de afweging te maken of er voldoende beleid is om de werkzaamheden te kunnen doen. Het kan wenselijk zijn om bij specifieke programmathema’s specifiek beleid op te stellen als algemeen thematisch beleid

binnen de gemeente als dat onderdeel nog ontbreekt. Bij het ontwikkelen van specifiek beleid is bij het onderdeel participatie een toets nodig bij de gebiedsgerichte omgevingsprogramma's of dit ook bijdraagt aan de programmadoelen, een 'integrale gemeentelijke' toets.

1.2.2 Uitgangspunten

Er zijn verschillende soorten uitgangspunten te benoemen. De uitgangspunten fungeren als een soort kader waarbinnen het programma opgezet gaat worden. Wij noemen hier de juridische, financiële, organisatorisch en beleidsmatige uitgangspunten. Deze zijn in de hoofdstukken hierna te lezen.

1.2.3 Beleidsanalyse bestaand beleid

Om te weten binnen welke beleidsmatige uitgangspunten het programma mag bewegen moeten we eerst weten welke beleidsmatige uitgangspunten de raad reeds heeft vastgesteld en of deze van toepassing zijn op het betreffende programma.
De omgevingsvisie is met inwerkingtreding van de Omgevingswet het enige strategische document van de gemeente met betrekking tot de fysieke leefomgeving. In de omgevingsvisie moeten de strategische beleidsuitgangspunten zijn opgenomen. Deze zijn overgenomen uit de relevante beleidsdocumenten overgenomen in de visie. Die beleidsdocumenten bevatten niet alleen strategische beleidsuitgangspunten. Dat is dan ook de reden dat de raad bij vaststelling van de omgevingsvisie geen beleidsstuk heeft kunnen intrekken. De rest van dat betreffende beleidsdocument is namelijk nog steeds van toepassing.
Nadat de technische commissie in de vergadering van 13 februari 2025 heeft besloten om ook de beleidsmatige uitgangspunten te willen vaststellen heeft de organisatie 68 beleidsdocumenten regel voor regel gelezen op beleidsuitgangspunten en deze onderscheiden in strategische, tactische en beleidsmatige uitgangspunten. Vervolgens hebben de programmamanagers de grote verzameling beleidsuitgangspunten verder geanalyseerd op het betreffende programma. De strategische beleidsuitgangspunten zijn vervolgens vergeleken met de strategische uitgangspunten van de omgevingsvisie. De tactische beleidsmatige uitgangspunten horen thuis in het omgevingsprogramma. De operationele uitgangspunten landen in het omgevingsplan of in een uitvoeringsagenda.
In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de bestaande beleidsstukken.

1.2.4 Digitaal raadpleegbaar in DSO

Tot slot is bij de beleidsanalyse gebruik gemaakt van onderwerpen en thema's die ook gebruikt worden in het digitaal stelsel omgevingswet (hierna DSO). De programma's die vanuit de omgevingsvisie worden uitgewerkt hebben het karakter en status van een omgevingsprogramma en worden gekwalificeerd als een omgevingsdocument. Omgevingsdocumenten moeten in een standaard toepassingsprofiel omgevingsdocumenten openbaar worden gemaakt. Dit gebeurt in het DSO. Plaatsing van de documenten in het DSO draagt bij aan de ambitie van de Omgevingswet namelijk transparantie en gelijk kennisniveau.

De beleidsanalyse is raadpleegbaar zodat de andere programma's makkelijker de beleidsuitgangspunten kunnen toepassen op de programma's die dan op dat moment worden opgesteld.

1.2.5 Concretisering van de doelen

De nota van uitgangspunten heeft betrekking op bestaande beleidsmatige uitgangspunten.
Het omgevingsprogramma Energie & Klimaat wordt programmatisch aangepakt. Voor de eerste twee omgevingsprogramma's is gekozen voor de VPNG-methodiek. Deze methodiek helpt de organisatie om het overzicht van het programma te bewaren en de doelen SMART te maken. Voor programma Energie & Klimaat zijn er natuurlijk al een aantal landelijke en regionale doelen met betrekking tot de Klimaatopgave. Een aantal van deze doelen zijn al SMART. Hierin hebben wij zelf als gemeente niet altijd een keuze te maken. Wanneer jaartallen of beoogde percentages in doelen veranderen is dat iets wat ons wordt opgelegd. Dit betekent niet dat we nergens meer een keuze in kunnen maken. Er zijn op genoeg vlakken nog lokale keuzes te maken. Zo gaan de opgelegde doelen vaak over een langere termijn, en zijn er nog onderwerpen waar we lokaal nog doelen kunnen stellen (zoals Klimaatadaptatie). Het is uiteindelijk de bedoeling dat voor alle programmathema's ER-doelen (meer, minder, beter) komen en hieruit SMART-doelen worden geformuleerd. Vervolgens bepalen we wat we gaan DOEN om die SMART-doelen te halen. Die SMART-doelen monitoren en evalueren we vervolgens in de reguliere P&C cyclus.

Nu we in kaart hebben gebracht welke beleidsmatige uitgangspunten er al zijn kunnen we met de doelen ook het gesprek voeren of we nog andere uitgangspunten nodig hebben. Meer informatie over deze doelen volgt in het programmaplan. Een eerste toelichting op de algemeen geformuleerde doelen in de omgevingsvisie staan in deze nota wel rees opgenomen.

1.2.6 Toelichting begrippen

Voordat we de uitgangspunten verdelen over de doelen is het handig om enkele begrippen te definiëren zodat we daar een gedeeld beeld bij hebben.

a. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van de gemeente voor de hele fysieke leefomgeving en haar grondgebied. De omgevingsvisie bevat de volgende elementen:
    1) Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: waar bestaat de fysieke leefomgeving uit en wat is de kwaliteit ervan?
    2) De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van het grondgebied: wat gebeurt er/ gaat er gebeuren aan ontwikkelingen en instandhouding van het grondgebied?
    3) De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid: wat zijn de na te streven doelen en op welke manier worden die bereikt?
b. Het omgevingsprogramma is een beleidsdocument gericht op het uitwerken en vormgeven van beleid over (onderdelen van) de fysieke leefomgeving. Een programma bevat voor een of meer onderdelen van de fysieke leefomgeving:
    1) Een uitwerking van het te voeren beleid voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming of het behoud daarvan;
    2) Maatregelen om aan een of meer omgevingswaarden te voldoen of een of meer andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken.
c. Het omgevingsplan is het instrument waarin de gemeente regels stelt over de fysieke leefomgeving. Iedere gemeente heeft één omgevingsplan dat geldt voor haar hele grondgebied. Het omgevingsplan bevat de regels die nodig zijn voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarnaast kun je in het omgevingsplan regels

opnemen over activiteiten die gevolgen (kunnen) hebben voor de fysieke leefomgeving en kun je in het omgevingsplan omgevingswaarden vastleggen.

d. Een strategisch beleidsuitgangspunt is een beleidsuitgangspunt dat een algemene richting, ambities en doelstellingen van de gemeente benoemt. Wat zijn onze doelen en ambities ten aanzien van de fysieke leefomgeving en de activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving? Deze worden in de omgevingsvisie opgenomen.
e. Strategische beleidsuitgangspunten worden vooral opgenomen in het kerninstrument omgevingsvisie.
f. Een tactisch beleidsuitgangspunt is een beleidsuitgangspunt dat iets zegt over hoe we de ambities en doelen gaan bereiken.
g. Tactische beleidsuitgangspunten worden vooral opgenomen in het kerninstrument omgevingsprogramma's.
h. Een operationeel beleidsuitgangspunt is een beleidsuitgangspunt dat tot doel heeft om dagelijkse uitvoering van taken en processen om de tactische plannen te realiseren. Het is de operationele uitwerking van de hoe vraag in acties (uitvoeringsagenda) en afspraken in regels (omgevingsplan).
i. Een operationeel beleidsuitgangspunt wordt vooral opgenomen in de kerninstrumenten omgevingsprogramma als maatregelen en in het omgevingsplan als juridische regel.

2 Leeswijzer

2.1 Inhoud

In hoofdstuk 1 wordt een inleiding gegeven waarom de nota van uitgangspunten wordt opgesteld. In hoofdstuk 2 wordt context gegeven over omgevingsprogramma's, soorten uitgangspunten en de beleidsanalyse van bestaand beleid. In hoofdstuk 3 worden de beleidsmatige uitgangspunten opgesomd die relevant zijn voor het programma Energie & Klimaat. In hoofdstuk 4 worden de financiële uitgangspunten genoemd, in hoofdstuk 5 de organisatorische en in hoofdstuk 6 de juridische uitgangspunten.

In hoofdstuk 7 zijn de uitgangspunten voor het Warmteprogramma opgenomen. Het Warmteprogramma is een verplicht programma onder de omgevingswet en vervangt de Transitie Visie Warmte (TVW). Op dit moment wordt het Warmteprogramma geschreven en in deze nota van Uitgangspunten worden de gewijzigde en één nieuw uitgangspunt voor het warmteprogramma meegenomen in de besluitvorming. Deze was/wordt lijst is opgenomen in de bijlage Uitgangspunten Warmteprogramma. De bestaande beleidsuitgangspunten uit de TVW zijn in deze nota van uitgangpunten niet meer opgenomen. Die worden in 2026 vervangen door het warmteprogramma. Het Warmteprogramma bemoeit zich vooral met de programmathema's Gebouwde omgeving en energie.
Het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie 2022-2024 zit nu ook in een vernieuwingsproces. Hierom zijn de beleidsuitgangspunten uit dit document niet meegenomen in deze Nota van Uitgangspunten.

Met betrekking tot de beleidsmatige uitgangspunten is het goed om een extra uitleg te geven.
Dit hoofdstuk is het hart van de nota van uitgangspunten en gaat over eerder door de raad vastgesteld beleid toegepast op de doelen van het programma.
In de omgevingsvisie staan 4 ambities benoemd binnen het programma Energie & Klimaat benoemd. Dit zijn:

- Energieneutraal en aardgasvrij 2050
- Afvalvrij 2050
- Biodiversiteit stimuleren
- Klimaatadaptatie

Deze ambities hebben we grotendeels overgenomen. In plaats van aardgasvrij hebben we besloten om broeikasgasvrij te gebruiken. Broeikasgassen is een meeromvattende term en komt beter overeen met de inhoud van de Klimaatopgave. Daarnaast hebben we Biodiversiteit stimuleren en Klimaatadaptatie samengevoegd. Deze keuze hebben we gemaakt omdat biodiversiteit en klimaatadaptatie hand in hand gaan, en teveel van elkaar afhankelijk zijn om als aparte ambitie te behandelen.
De programmathema's dragen bij aan de volgende drie ambities die vertaald zijn naar doelen:

- Energieneutraal en broeikasgasvrij 2050
- Afvalvrij 2050
- Toekomstbestendige leefomgeving

Het programma Energie & Klimaat is aan de hand van de doelen opgebouwd uit zes programmathema's;

1. Gebouwde omgeving
2. Energie
3. Mobiliteit
4. Landbouw
5. Circulariteit
6. Klimaatadaptatie

2.2 Centrale vragen

De uitgangspunten zijn verdeeld over de hierboven genoemde doelen waarbij de centrale vragen waren:

1) Onder welk programmathema past het uitgangspunt?
2) Draagt dit uitgangspunt op een of andere manier bij aan het realiseren van een van de doelen?
3) Op welk niveau bevindt het uitgangspunt zich?
    a) Uitgangspunten die niet in de omgevingsvisie staan neemt het programma Energie & Klimaat met zich mee totdat de omgevingsvisie is geactualiseerd. Strategische uitgangspunten die wel in de omgevingsvisie staan worden niet meegenomen.
    b) Bevindt het uitgangspunt zich op tactisch niveau, dan nemen we die mee in het programma.
    c) Bevindt het uitgangspunt zich op operationeel niveau, dan nemen we het uitgangspunt niet mee. Operationele uitgangspunten zijn over het algemeen óf acties óf regels voor het omgevingsplan. Na de nota van uitgangspunten wordt het programma opgesteld met SMART-doelen en worden de uitgangspunten op operationeel niveau of in de uitvoeringsagenda opgenomen of bij het omgevingsplan neergelegd om de regel op te nemen (voor zover dat nog niet is gebeurd).

2.3 Totstandkomingsproces Nota van uitgangspunten: overnemen, wijzigen of niet relevant

In het totstandkomingsproces van de nota van uitgangspunten is gewerkt met meerdere versie, namelijk een 70%versie, een 90% versie en de 100% versie. De 100% versie ligt voor u.
De 70% en de 90% versie hebben we besproken met de technische commissie.

2.3.1.1 90%versie

Nadat het betreffende uitgangspunt is gekwalificeerd als van toepassing op het programma, zijn de uitgangspunten in de 90% versie van de nota van uitgangspunten beoordeeld op **meenemen**, **wijzigen** of **niet relevant**.
Groene uitgangspunten zijn de uitgangspunten die we meenemen bij het opstellen van het programma en die onverkort al in vastgestelde beleidsstukken staan. Oranje uitgangspunten betekende tekstueel aanpassen (naar B1-niveau) of inhoudelijk iets wijzigen (denk hierbij aan het toevoegen of enkel weghalen van woorden). Rode uitgangspunten zijn uitgangspunten die dubbel

zijn, inhoudelijk niets zeggen, gedateerd zijn of iets zegt dat tegenstrijdig is met andere uitgangspunten. Voor de duidelijkheid: uitgangspunten die geen betrekking hebben op het programma zijn niet meegenomen in de nota van uitgangspunten.
In de bijlage is een overzicht opgenomen van zowel de oranje evenals de rode uitgangspunten. De suggestie voor de oranje uitgangspunten staan ook hier vermeld, evenals de reden voor de verandering.

2.3.1.2 100%versie

De 100%-versie kent dezelfde uitgangspunten als de 90%-versie, maar leest net iets anders. In deze versie zijn nog slechts twee soorten uitgangspunten opgenomen:

- De uitgangspunten die voorheen groen waren, zijn nu in zwart opgenomen.
- De uitgangspunten die in de 90%-versie oranje waren, waren destijds de originele teksten. Daarbij deden we in de bijlage een voorstel tot wijziging. In de 100%-versie zijn deze wijzigingen nu doorgevoerd. Daarom zijn deze uitgangspunten cursief weergegeven, zodat zichtbaar blijft welke uitgangspunten zijn aangepast. De oorspronkelijke teksten zijn terug te vinden in de bijlage.

Om terug te kunnen vinden hoe de oorspronkelijke uitgangspunten precies waren, hebben we zowel de gewijzigde (oranje) als de niet meer relevante (rode) uitgangspunten in een bijlage opgenomen.

Nadat het betreffende uitgangspunt is gekwalificeerd als van toepassing op het programma, dan worden ze beoordeeld op meenemen, wijzigen of niet meenemen. Aangezien programma Energie & Klimaat een themagericht programma is, kan onder andere de nota van uitgangspunten leiden tot intrekking van uitgangspunten in beleidsdocumenten of gehele beleidsdocumenten.
Achter elk uitgangspunt staat uit welk beleidsdocument het uitgangspunt afkomstig is en het niveau dat het heeft gekregen. De uitgangspunten zijn benaderd vanuit de doelen zoals hierboven al benoemd. Vervolgens hebben we een onderscheid gemaakt per programmathema en onderwerp van het uitgangspunt. Wanneer uitgangspunten breder waren en eigenlijk betrekking hebben op het gehele doen, zijn opgesomd onder het kopje -Algemeen-. Voor het overzicht willen we namelijk de uitgangspunten maar één keer benoemen in de nota van uitgangspunten.

Strategische uitgangspunten

Tot slot, zoals eerder gezegd staan in deze nota van uitgangspunten de strategische uitgangspunten uit alle beleidsdocumenten die niet in de omgevingsvisie staan. Programma Energie & Klimaat neemt deze uitgangspunten mee totdat de omgevingsvisie is geactualiseerd. Strategische uitgangspunten die wel in de omgevingsvisie staan worden niet meegenomen.

Het beleidsmatig kader op strategisch niveau voor programma Energie & Klimaat is nu de omgevingsvisie en de strategische uitgangspunten in deze nota.

Het beleidsmatig kader op tactisch niveau voor programma Energie & Klimaat is deze nota van uitgangspunten.

Het beleidsmatig kader op operationeel niveau zijn de regels in het omgevingsplan en de toelichting daarop.

3 Beleidsmatige uitgangspunten

3.1 Energieneutraal en broeikasgasvrij 2050

Het doel Energieneutraal en broeikasgasvrij 2050 komt uit het Klimaatakkoord en is vanuit het Rijk o.a. gedelegeerd naar de gemeente. We hebben dit doel daarom ook opgenomen in onze omgevingsvisie. Het doel bestrijkt de programmathema's; gebouwde omgeving, energie(opwek), mobiliteit en landbouw. Dit doel houdt in dat de uitstoot van broeikasgassen, zoals CO2, in evenwicht is met de opname van deze gassen uit de atmosfeer. Dit kan bereikt worden door:

1. **Vermindering van de uitstoot:**
   Het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen door bijvoorbeeld over te schakelen op hernieuwbare energiebronnen, energie te besparen, efficiënter te produceren, te consumeren, en minder afval te produceren.
2. **Opwekken en gebruik van hernieuwbare energie**
   De energievraag neemt toe. De overschakeling naar hernieuwbare energiebronnen vraagt om een opschaling in de opwek. Hierbij zijn andere vraagstukken zoals netcongestie ook van belang.

3.1.1 Algemene uitgangspunten

1. In het nieuwe klimaat- en duurzaamheidsprogramma zullen energiezuinigheid en woonkwaliteit, direct merkbaar voor bewoners en ondernemers, centraal staan. (Omgevingsbeleidsplan 2016 – 2020) (Strategisch)
2. Edam-Volendam wordt energieneutraal en aardgasvrij. Binnen deze transitie kiezen we zo veel mogelijk voor oplossingen met een lage maatschappelijke kostprijs en waarbij de ruimtelijke impact op onze leefomgeving en het milieu zo veel mogelijk beperkt blijft. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

3.1.2 Uitgangspunten over Gebouwde omgeving

3.1.2.1 Algemeen

3. Met de transformatie willen we onze bedrijfspanden en woningvoorraad verduurzamen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
4. Ook willen we doorstroming op de woningmarkt en op bedrijventerreinen als middel inzetten om verduurzaming van de bestaande bebouwde omgeving te bereiken. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

3.1.2.2 Eigen vastgoed en gronden

5. *We houden rekening met verdere beleidsdoelen bij verkoop van grond voor bebouwing. Bijvoorbeeld het duurzaamheidsbeleid en het handboek inrichting openbare ruimte (HIOR). Bebouwing van grond moet aardgasvrij (gasloos). Initiatiefnemers moeten zich houden aan de eisen in de HIOR om de ruimtelijke kwaliteit te bewaren. (Grondbeleid 2018-2022) (Tactisch)*

6. We streven echter naar een hogere ambitie om volledig energie neutrale gebouwen te realiseren (ENG). Deze ambities gaan verder dan het vigerende bouwbesluit. (Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Edam-Volendam 2022) (Tactisch)

3.1.2.3 Wonen

7. Duurzaamheid is belangrijk, met name innovatieve oplossingen die zonder of met zeer beperkte aantasting van het stadsgezicht voor verduurzaming van woningen zorgen. (Edam Vitaal 2018) (Strategisch)
8. De gemeente Edam-Volendam erkent dat geen enkele bestaande woning over de deurdrempel hetzelfde is en dat de inwoners een leerproces doorgaan als zij aan de slag gaan met hun woonwensen. De gemeente hanteert drie type woonwensen of eindpunten van het leerproces:
   Woonwens 1. realiseren van kleine maatregelen
   Woonwens 2. energievraag flink beperken met isoleren en ventileren
   Woonwens 3. een comfortabele, energie-efficiënte aardgasvrije woning (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)
9. De gemeente legt de organisatie en uitvoering van de collectieve inkoopactie deels neer bij een externe partij. (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)
10. Met De Vooruitgang en Wooncompagnie maken we nadere prestatieafspraken om bestaande huurwoningen -waar mogelijk- levensloopgeschikter en duurzamer te maken. (Woonvisie Edam-Volendam 2022-2025) (Tactisch)
11. We starten met het verlagen van de energierekening door het isoleren van de woningen, in te zetten op energieadvies, elektrisch koken en kierdichting. (Isolatieaanpak 2024-2026) (Tactisch)
12. *Op basis van ons Warmteprogramma gaan we per wijk aan de slag met plannen en projecten voor aardgasvrije warmte in woningen. Deze plannen heten wijkuitvoeringsplannen (WUP's). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*
13. Het samenvoegen van de data heeft vijf startclusters opgeleverd. In de clusteraanpak bepalen we nu eerst welke bouwkundige maatregelen of installatiemaatregelen we kunnen organiseren via een collectieve inkoopactie. We bepalen ook hoe we de doelgroepen hierbij kunnen betrekken. (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)
14. *In de gezamenlijke aanpak kan men hulp krijgen bij subsidieaanvragen. Dit doen we alleen als er genoeg mensen zijn om dit te doen. (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)*
15. *De wijkvolgorde van de clusteraanpak is bepaald op basis van bouwjaar, energieverbruik en waar bewoners het meest kunnen besparen. De volgorde is:*
    1. *Bloemenbuurt*
    2. *Planetenbuurt*
    3. *Rozettenbuurt*
    4. *Blokgouw 1+2*
    5. *Katham oudekom*

    (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)
16. *De activiteiten voor de isolatie-aanpak zijn verdeeld in drie delen:*
    1. *Mensen bewust maken en informatie geven*
    2. *Advies geven en uitvoeren*
        a. *Voor één persoon*

b. Voor een groep

3. Inzicht en monitoring

(Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)

17. *We gebruiken onder andere het haalbaarheidsrapport 'Warmtenetten Edam-Volendam' om te bepalen welke (bouwkundige of installatie) maatregel geschikt is. (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)*

3.1.3 Uitgangspunten over Energie

3.1.3.1 Algemeen

18. We stimuleren zuiniger omgaan met energie en het gebruik van duurzame energie. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

3.1.3.2 Opwek

19. *We willen geen grote zonnepaneelvelden in onze gemeente. Zo beschermen we de bodem en zorgen we dat het niet te warm wordt in de buurt. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*
20. Windturbines zien we vanwege de impact op het aangezicht van onze leefomgeving liever ook niet terug in ons landschap. Echter valt niet uit te sluiten dat windturbines in de verdere toekomst mede nodig zullen zijn om onze ambitie voor de energietransitie te behalen. We zetten in dat geval in op locaties waar al zichtschade is of locaties waar de zichtschade beperkt is. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
21. In de Regionale Energiestrategie (RES) werken we samen met onze regio aan een regionale bijdrage voor de opwekking van duurzame energie. De focus tot 2030 ligt daarbij op het stimuleren van zonnepanelen op daken zoals bij woningen, industrieel en agrarisch vastgoed in combinatie met asbestsanering en dubbel ruimtegebruik zoals zon op parkeerterreinen en fietspaden. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
22. We zien afvalwater als bron van energie. De relatief hoge temperatuur van het afvalwater kunnen we gebruiken om warmte uit het riool te winnen door riothermie. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)
23. *In ons buitengebied helpen wij niet mee aan het plaatsen van hoogspanningsmasten en zonnepaneelvelden. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*

3.1.3.3 Infrastructuur

24. Onze ruimtelijke ambities (zoals woningbouw, economische ontwikkeling en transitie mobiliteit) vragen samen met de energietransitie om een robuust elektriciteitsnetwerk. We willen dat het energienetwerk toekomstbestendig is en dat de ontwikkeling van het netwerk anticipeert op de te verwachten toekomstige ontwikkelingen in onze gemeente. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
25. Om woningbouw niet te vertragen en de bestaande bebouwde omgeving te verduurzamen is samenwerking met onze netwerkbeheerder(s) essentieel. We denken daarom in een vroegtijdig stadium samen na over slimme locaties voor energie-infrastructuur. We informeren onze netwerkbeheerder(s) over onze ambities en stemmen groot onderhoud aan wegen af. We ondersteunen onze netbeheerder(s) bij het geschikt maken van de

energie-infrastructuur en reserveren boven- en ondergronds ruimte. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

26. Ook voor de opslag van energie reserveren we binnen bestaand stedelijk gebied en binnen toekomstige ontwikkelingen ruimte. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

3.1.4 Uitgangspunten over Energie & Mobiliteit

3.1.4.1 Laden en laadinfrastructuur

27. *Het gebruik van elektrische auto's in het wagenpark van de gemeente is een goede optie. De gemeente zal bij afschrijving van huidige auto's deze bij voorkeur vervangen door elektrische modellen. Hiermee neemt de gemeente een voorbeeldfunctie op zich. (Omgevingsbeleidsplan 2016-2020) (Tactisch)*

3.1.5 Uitgangspunten over Mobiliteit

3.1.5.1 Algemeen

28. In de kern van Edam streven wij naar meer veilige ruimte voor voetgangers en fietsers. Fiets parkeren moet gefaciliteerd worden. Op de langere termijn kan met een duidelijk verwijssysteem iedere doelgroep naar de geschikte plaats worden verwezen. (Edam Vitaal 2018) (Strategisch)
29. Transitie van mobiliteit betekent dat we richten op maatregelen met de focus op de mobiliteitstransitie, bestaande uit het bevorderen van emissievrije mobiliteit zoals stimuleren van lopen en fietsen maar ook van elektrisch vervoer. Dat betekent ook dat we in eerste instantie naar andere oplossingen kijken voor de groei van mobiliteit dan het verhogen van de netwerkcapaciteit voor de auto. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Strategisch)
30. Groei mobiliteit duurzaam opvangen. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Strategisch)
31. Daarnaast streeft de Metropoolregio Amsterdam (MRA) naar een grotere inzet van duurzame vervoermiddelen, zoals vastgelegd in de Greendeal MRA. Dit biedt ook kansen voor onze gemeente om deel te nemen aan deze transitie naar een duurzamere logistieke sector. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Strategisch)
32. Voor de lange termijn is het wenselijk de logistieke functies van het bedrijventerrein te verplaatsen naar de Purmer. Dit zorgt voor een afname van zwaar verkeer in de kernen Edam en Volendam, maar blijft het voor de bedrijven en de bijbehorende werkgelegenheid mogelijk om gevestigd te blijven in de gemeente. De haalbaarheid hiervan dient verder onderzocht te worden. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Tactisch)
33. Ook toeristisch bezoek aan Edam-Volendam is economisch van belang. Ingezet wordt op een langere verblijfsduur van deze dagjesmensen en op het opvangen van het parkeren aan de randen. Hierdoor neemt de verkeersoverlast als gevolg van deze doelgroep in de kernen af. Net als bij de touringcars gaat dit om het zoveel mogelijk opvangen van parkeren bij het Marinapark in Volendam en de Singelweg in Edam. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Tactisch)

34. Om emissievrij te worden maken we momenteel een transitie van fossiel naar elektrisch. Maar ook andere technieken zoals waterstof kunnen hier een rol in gaan spelen. Om hier in onze leefomgeving goed rekening mee te houden, maken we binnen het op te stellen omgevingsprogramma een uitvoeringsplan voor laadinfrastuctuur, gaan we laadinfrastructuur voor fiets en auto opschalen en verkennen we de mogelijkheden voor een tankstation voor waterstof (1). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
35. Het heeft onze voorkeur om eerst de fiets- en wandelinfrastructuur te verbeteren om inwoners te verleiden de auto te laten staan, in plaats beperkingen op te leggen. We investeren daarom in infrastructuur voor gezonde mobiliteit (2,7,8). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
36. Maar ook de transitie naar andere vormen van mobiliteit zien we als een antwoord op de opgave om de totale capaciteit van onze mobiliteit te vergroten. We werken daarom aan een goed lokaal en regionaal fietssnetwerk (7&8). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
37. Binnen onze gemeente hebben we reeds verschillende mogelijkheden voor het gebruik van deelmobiliteit. Door meer plekken aan te bieden willen we de uitbreiding van het aanbod stimuleren (11). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
38. Regionaal werken we doorlopend samen om de bereikbaarheid van regio Waterland in stand te houden en te verbeteren, zoals door middel van de uitbreiding van (elektrische) busverbindingen en de doorstroming van de provinciale weg N247 (12). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
39. *Vroeger losten we een groei van verkeer op door wegen en ander vervoer aan te passen. Maar er is steeds minder ruimte. Daarom kijken we nu ook naar hoe mensen reizen. We willen dat mensen vaker kiezen voor duurzame manieren van vervoer. Zo kunnen we beter omgaan met het verkeer. Met duurzame manieren van vervoer bedoelen we fietsen en lopen, openbaar vervoer (OV), deelmobiliteit of elektrische auto's. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Tactisch)*
40. *We verbeteren de bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Dit doen we door het maken een nieuwe buslijn door de Lange Weeren. En door te onderzoeken of we een snelle buslijn kunnen maken tussen Edam-Volendam en Purmerend. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Tactisch)*
41. *We moedigen mensen aan om korte afstanden te lopen of te fietsen. Bijvoorbeeld door het gebruik van een E-bike. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Tactisch)*
42. We ondersteunen de doelstelling van de Vervoerregio om het openbaar vervoer emissievrij te maken. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
43. Daarom willen we - naast de verbetering van de (bestaande) infrastructuur - innovatieve en duurzame vormen van mobiliteit mogelijk maken. Niet alleen voor ons woon-werkverkeer, maar ook voor de vervoersstromen van logistiek en toerisme. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
44. *We maken in het plan voor laadinfrastructuur afspraken voor de komende jaren. We doen dit samen met onze netwerkbeheerder(s). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*

3.1.6 Uitgangspunten over Landbouw

3.1.6.1 Algemeen

45. Het Rijk, de provincie Noord-Holland en ook de gemeente Edam-Volendam streven naar een duurzame landbouw in het plangebied. Juist ter behoud en ontwikkeling van de kernkwaliteiten van het landschap is duurzame landbouw van belang. (Bestemmingsplan buitengebied Zeevang 2016) (Strategisch)
46. *Grondgebonden landbouwbedrijven moeten via het bestemmingsplan kansen krijgen om een sterkere vorm te krijgen. Deze kansen gaan over duurzame productie, zoals het ruilen van percelen en het verbeteren van het landschap. Ook gaat het over het ondersteunen van verschillende soorten landbouw, zoals recreatie en natuurbeheer. (Bestemmingsplan buitengebied Zeevang 2016) (Tactisch)*
47. Onze veenweidegebieden zetten we niet zomaar onder water. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
48. *We maken ruimte voor landbouwprojecten die goed passen in het landschap en helpen om oxidatie te verminderen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*

3.1.7 Uitgangspunten over Klimaatadaptatie

3.1.7.1 Technische oplossingen

49. *We gebruiken de CO2 ladder bij het bepalen van klimaatadaptatie maatregelen. We zoeken vooral naar maatregelen die het minst nadelig zijn voor het klimaat. (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Tactisch)*

3.2 Afvalvrij 2050

Het doel "Afvalvrij 2050" in Nederland houdt in dat de Nederlandse economie in 2050 volledig circulair is, wat betekent dat er geen afval meer geproduceerd wordt en grondstoffen steeds opnieuw worden gebruikt. Dit houdt in dat producten en materialen niet meer worden weggegooid, maar hergebruikt, gerepareerd, gerecycleerd of op een andere manier opnieuw worden ingezet. We hebben als gemeente een grote invloed op het realiseren van dit doel vanwege de inzameling van het huishoudelijk afval, de milieustraten. Ook hebben we invloed via inkoop en aanbesteding, en het in stand houden van onze openbare ruimte en maatschappelijke gebouwen.

3.2.1 Uitgangspunten over Circulariteit

3.2.1.1 Productie en gebruik materialen

50. We willen bouwen met natuurlijke circulaire materialen bevorderen om CO2 te reduceren. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
51. *We moeten beter omgaan met grondstoffen omdat er steeds meer vraag naar is. Het gaat om grondstoffen voor bijvoorbeeld eten, elektrische apparaten en kleding. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*
52. *In de toekomst zal het opslaan van grondstoffen in een circulaire economie meer ruimte nodig hebben dan nu. Daarom maken we een plan voor onze gemeente. In dit plan staat hoe we hiermee willen omgaan tot 2050. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*

3.2.1.2 Afval

53. *Het is niet genoeg om alleen een paar kleine verbeteringen te maken in het afval inzamelsysteem. Om de afvalscheiding te verbeteren zijn nieuwe prikkels nodig. Met andere woorden, het huidige inzamelsysteem moet veranderen. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Strategisch)*
54. *Sinds 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het verzamelen, verwerken en laten hergebruiken van plastic verpakkingsafval van huishoudens. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)*
55. Aangezien het huidige afval beleid al goed scoort op de bronscheiding van grof huishoudelijk afval, zullen de wijzigingen in het uit te voeren beleid zich vooral moeten richten op de scheiding van fijn huishoudelijk afval. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)
56. *Ondergrondse containers passen goed in drukke woonwijken. Maar ze zijn niet altijd geschikt voor het landelijk gebied. Daarom stellen we voor om het restafval daar met kleine containers aan huis op te halen of te blijven ophalen zoals dat nu gebeurt. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)*
57. *De gemeente zal per buurt in overleg gaan met bewoners om een inzamelplan voor het afval te ontwikkelen. Dit gebeurt op basis van de al vastgestelde beleidsuitgangspunten. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)*

58. *We werken volgens het VANG-principe. VANG staat voor 'Van Afval Naar Grondstof. De volgende stappen worden genomen om de VANG-doelstelling te halen: a. Er komt een controle bij het aanbieden van restafval. b. Mensen gaan beter en vaker afval scheiden bij de bron. Dit gaat om bronscheiding van GFT, oud papier/karton (OPK), glas en textiel. c. Het overgebleven restafval wordt naar een speciale installatie gebracht. Daar wordt nog afval gescheiden om spullen zoals plastic, drankenkartons, metalen, OPK, mineralen en organisch materiaal terug te winnen. Dit heet nascheiding. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)*
59. Het loont dan ook gescheiden in te blijven zamelen, en waar mogelijke gescheiden inzameling verder te stimuleren. (Omgevingsbeleidsplan 2016-2020) (Tactisch)
60. We hebben het doel om het gewicht aan restafval per persoon per jaar te verminderen, volgens het 'VANG-principe'. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
61. *We werken verder aan ons afvalbeleid. We zorgen voor een duurzame manier om afval in te zamelen. Waar het kan, plaatsen we ondergrondse containers die 24 uur per dag open zijn. Zo helpen we ook om vervuiling te voorkomen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*
62. We grijpen de transformatie van de Julianaweg aan om onze afvalinzameling te verplaatsen, te vernieuwen en af te stemmen op een circulair gebruik van grondstoffen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
63. We streven naar een optimale plaatsing van containers zodat loopafstanden beperkt blijven. Buiten de bebouwde kom zorgen we voor een passend alternatief voor inzameling vanwege de lage inwonersdichtheid. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

3.2.1.3 MRA en regio

64. *Wij, de gemeenten, de provincies en de Vervoerregio in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) hebben het doel om te groeien naar een volledig duurzame regio. (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Strategisch)*
65. *We willen in samen en in afspraak met de MRA circulair inkopen. De resultaten hiervan willen we monitoren en volgen. (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Strategisch)*
66. *Partijen zoeken actief naar regels die problemen geven. Ze zorgen dat deze problemen samen besproken worden. (MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)*
67. *De partijen praten goed met elkaar om precies te weten wat de kosten zijn bij houtbouw. (MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)*
68. *De gemeente steunt het regionale doel: Vanaf 2025 moeten minstens 20% van alle nieuwe huizen in de MRA van hout worden gebouwd. (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)*
69. *Partijen zeggen met dit akkoord te willen werken aan minder uitstoot van schadelijke stoffen, zoals omschreven in de klimaatdoelen van Parijs. Ze willen de bouw vernieuwen en sneller maken. Ook willen ze meer huizen bouwen en zorgen voor modern werk in de bouw. (MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)*
70. *Bij houtbouwambities letten we op bouwsnelheid, lagere kosten en betaalbaarheid. Het verminderen van CO2 en stikstof is hierbij heel belangrijk. (MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)*

71. *Gemeenten en vastgoedbedrijven moeten snel nieuwe manieren vinden om te werken. Ze moeten ook nieuwe kennis en routines leren. Het is belangrijk voor vastgoedbedrijven om kennis te ontwikkelen en te delen, tot op een bepaald detailniveau. (MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)*
72. *In 2022 willen we minstens 10% van onze producten, spullen en diensten op een circulaire manier inkopen. Omdat we verwachten dat de rijksoverheid deze plannen ook gaat gebruiken. We gaan ook regels maken om dit goed te doen. (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Tactisch)*
73. *We willen ervoor zorgen dat in 2025 de helft (50%) van onze inkopen op een circulaire manier gebeurt. We willen ook voldoen aan de regels van de rijksoverheid voor circulair inkopen. Dit betekent dat we circulariteit in onze organisatie goed meenemen. En dat we de resultaten daarvan goed bijhouden. (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Tactisch)*
74. *Via de MRA-werkgroep Circulair inkopen werken we het circulair inkopen uit in een stappenplan. Dit plan leggen we later apart voor om er een besluit over te nemen. (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Tactisch)*

3.3 Een toekomstbestendige leefomgeving

Het doel een toekomstbestendige leefomgeving vloeit voort uit de opgave om leren om te gaan met een veranderend klimaat. Dit doel is ervoor om te zorgen dat de omgeving waarin we leven nu en in de toekomst leefbaar, gezond en prettig is, rekening houdend met ecologische, sociale en economische factoren. Bij ontwikkelingen houden we rekening met de verandering van het klimaat en proberen we bestaande en toekomstige risico's op te lossen. Dit betekent dat we duurzame keuzes moeten maken die de belasting op het milieu verminderen, de kwaliteit van leven voor bewoners verbeteren en economische kansen creëren. Hierbij is het belangrijk dat we meer ruimte geven aan de natuur. Klimaatadaptatie en biodiversiteit zijn op deze manier verbonden. Ze zijn beide een groot onderdeel van de natuur en hoe we hiermee omgaan. Het creëren van een gezonde leefomgeving met schone lucht, schoon water, voldoende groenvoorzieningen, en mogelijkheden voor beweging en ontspanning is hierbij van belang.

- **Klimaatadaptatie**
  Klimaatadaptatie gaat over het aanpassen van de leefomgeving in voorbereiding op de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme hitte, droogte en wateroverlast en overstromingen.
- **Biodiversiteit stimuleren**
  We willen de biodiversiteit in onze gemeente ondersteunen. Dit is niet alleen van belang in onze veenweidegebieden, maar ook binnenstedelijk. Hiervoor moeten we meer ruimte geven aan de natuur in onze openbare ruimte.

3.3.1 Uitgangspunten over Klimaatadaptatie en Gebouwde omgeving

3.3.1.1 Nieuwbouw

75. *Na de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie wordt nieuwbouw standaard klimaatbestendig in de MRA en provincie Noord-Holland. Dit betekent dat gebouwen bestand zijn tegen een veranderend klimaat. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Strategisch)*
76. *Om het doel te bereiken, gebruiken we dezelfde regels en veiligheidsniveaus. We werken zoveel mogelijk op dezelfde manier en helpen elkaar als dat nodig is om kennis te delen of te verbeteren. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Strategisch)*
77. *We onderzoeken de opgaves van klimaatadaptatie in verschillende gebieden. Hierbij bespreken we met experts in dit vakgebied hoe we de opgaves kunnen aanpakken. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
78. *Bij lange periodes zonder regen (maximaal 300 mm tekort, ongeveer eens in de 10 jaar) zorgen we dat gebouwen, wegen, planten en belangrijke dingen niet beschadigd raken. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
79. *Tijdens hete dagen is de gebouwde omgeving voor een gezonde en fijne plek om te leven. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*

80. *Afhankelijk van de overstromingskans en waterdiepte proberen we schade tegen te houden of te beperken. We proberen er ook voor te zorgen dat er geen slachtoffers vallen bij overstromingen. Voor belangrijke en kwetsbare functies gelden extra regels en eisen. Welke regels gelden, hangt af van overstromingskans en waterdiepte in het gebied. De overstromingskans per waterdiepte staat in de Klimaateffectatlas. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
81. *Groenblauwe gebieden en de biodiversiteit in het gebied worden sterker gemaakt. Bij het kiezen van maatregelen tegen klimaatverandering geven we altijd de voorkeur aan oplossingen met de natuur. We kiezen pas voor technische oplossingen als het echt nodig is. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
82. *De verwachte grondwaterstanden en de beschikbaarheid van zoet water tijdens droogte bepalen hoe het plangebied wordt ingericht. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
83. *Samen met andere bouwexperts pakken we klimaatadaptatie zo vroeg mogelijk aan. Het liefst al voor het eerste ontwerp van projecten. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
84. *We laten zien welke meekoppelkansen er zijn om maatregelen te combineren. Zo versterken ze verschillende doelen, zoals energieneutraliteit, circulariteit, duurzame mobiliteit en gezondheid. We proberen deze kansen altijd te gebruiken. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
85. *Natuurlijke oplossingen en oplossingen met een basis in natuurlijke processen hebben altijd de voorkeur boven technische oplossingen. Dit geldt ook wanneer de kosten en prestaties hetzelfde zijn voor de maatschappij (Total Cost of Ownership benadering). (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Strategisch)*
86. *We treffen maatregelen om schade te beperken bij een overstroming. We doen dit alleen als de maatregelen nuttig zijn. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
87. *Er moeten stappen worden genomen zodat mensen naar een veilige plaats kunnen gaan bij een overstroming. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
88. *Bij groenblauwe gebieden en ecosystemen houden we bij de inrichting ervan rekening met de bredere omgeving. We kijken dan naar de totale oppervlakte. We kijken dus ook naar de hoogte van bomen en de oppervlakte ervan van boven gezien. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*
89. *Bij nieuwbouw moet worden gezorgd dat het afvoeren en vasthouden van water niet slechter wordt door de bouw. Daarom moet een deel van het nieuwe verharde oppervlak (zoals wegen en gebouwen) worden gecompenseerd door extra open water. (Structuurvisie Edam-Volendam 2009) (Tactisch)*
90. *Het plangebied zorgt, afhankelijk van de grootte, voor een goede leefomgeving voor één of meer soorten dieren of planten om te leven. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)*

3.3.2 Uitgangspunten over Klimaatadaptatie en Mobiliteit

3.3.2.1 Leefomgeving en verbindingen

91. *Omgevingskwaliteit hoort bij klimaat en duurzaamheid. De gemeente wil deze verbinding maken, niet alleen voor een betere leefomgeving, maar ook voor een duurzamere wereld. De gemeente werkt eraan om schadelijke activiteiten te stoppen en goede activiteiten te stimuleren. (Omgevingsbeleidsplan 2016 – 2020) (Strategisch)*
92. *We maken onze leefomgeving zo dat duurzame mobiliteit mogelijk is. Duurzame mobiliteit betekent vervoer dat goed is voor het milieu, weinig of geen CO_2 uitstoot en voor iedereen bereikbaar is, nu en in de toekomst. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*

3.3.3 Uitgangspunten over Klimaatadaptatie

3.3.3.1 Gezondheid

93. *Energieprojecten moeten goed zijn voor het milieu. Ze mogen de leefomgeving, de gezondheid en de veiligheid van mensen niet te veel beschadigen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*

3.3.3.2 Biodiversiteit

94. Om de biodiversiteit binnen onze gemeente te versterken, passen we toe: de principes uit Basiskwaliteit Natuur (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Tactisch)
95. *Bij nieuwe plannen voor windturbines in Natura 2000 gebied moet worden gecontroleerd of er belangrijke gevolgen kunnen zijn voor het leefgebied van de vogels. Het gaat hier om vogels die in Natura 2000 gebied slapen en hier(buiten) eten. (Beleidskader kleine windturbines Zaanstreek-Waterland 2024) (Tactisch)*
96. *We willen beter organiseren hoe we beheer en onderhoud doen. Zo kunnen we meer doen om de biodiversiteit in het bebouwde gebied te verbeteren. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)*
97. We willen onze stedelijke gebieden ‘ecologisch verdichten’; dit betekent dat we meer ruimte geven aan ecologie binnen onze kernen en dorpen om de biodiversiteit te ondersteunen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
98. "We passen bijvoorbeeld in ons openbaar groen natuurvriendelijke oevers, ecologisch maaibeheer en andere ecologisch bevorderende maatregelen toe. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
99. we stimuleren het aanbrengen en integreren van bijvoorbeeld gevelnesten, geveltuinen en groene daken. We onderzoeken daarvoor de mogelijkheden tot het opzetten van een subsidieregeling1. We willen dat platte daken bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen groen worden ingericht, mits deze niet anderszins worden benut (zoals zonnepanelen). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)
100. Daarom gaan we onderzoeken hoe we, met bijvoorbeeld bouw- en/of beheersvoorschriften, ecologisch zouden kunnen verdichten of een (meer) natuurinclusieve leefomgeving zouden kunnen bereiken. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

101. Rondom De Lange Weeren maken we een natuurgebied dat een schakel vormt tussen het Waterlandse landschap en hoofdgroenstructuren in bestaand stedelijk gebied (9). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

102. Samen werken met partners aan een goede gevarieerde waterplanten- en visstand, zodat een robuust ecosysteem ontstaat. Daarbij monitoren we de voortgang. (Visie op Waterrecreatie Noord-Holland 2030) (Tactisch)

103. We passen maaifrequentie en maaipatronen aan om biodiversiteit te versterken. (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Tactisch)

3.3.3.3 Groen

104. We richten ons beleid over vergroening van privé ruimtes op bewustwording en samenwerking. (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Tactisch)

105. Vanwege het tegengaan van hittestress in onze woongebieden, maar ook de opname van CO2 en de bevordering van biodiversiteit, breiden we in onze woongebieden ons bomenareaal uit (12). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

106. We maken de openbare ruimte klimaatbestendig. Dat doen we door grijze plekken, zoals stoepen en straten, waar mogelijk te vervangen door groen en water. Denk aan bomen, planten, vijvers en sloten. (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Tactisch)

107. Wij zijn een groene gemeente en bij de aanleg/ontwikkeling van nieuwe wijken, sport-/beweegplekken en speeltuinen houden wij rekening met de aanwezigheid van voldoende groen en natuurlijke schaduwplekken. (Plan van aanpak Naar een gezonde generatie in Edam-Volendam 2023) (Tactisch)

3.3.3.4 Water

108. We zorgen voor een goede en veilige waterhuishouding. Dit betekent dat het water in een gebied goed wordt beheerd. (Beeldkwaliteitsplan Zeevang 2013) (Strategisch)

109. Door samen te werken met andere ruimtelijke en economische plannen in de openbare ruimte, kunnen de extra kosten beperkt blijven. Ook zorgt samenwerking voor een betere en prettige leefomgeving. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland) (Strategisch)

110. We maken plannen over het beschermingsniveau en welke maatregelen nodig zijn in de komende jaren bij meer zware regenbuien en de klimaatverandering. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland) (Strategisch)

111. Het vasthouden van water betekent voor het gebied dat we moeten tegenhouden dat water wegstroomt naar een laag liggende plek. (Bestemmingsplan buitengebied Zeevang 2016) (Strategisch & Tactisch)

112. Gewenste volgorde voor het verwerken van hemelwater: We zorgen op een slimme en goede manier voor het afvoeren van hemelwater. Volgens het principe 'Vasthouden-Bergen-Afvoeren' houden we hemelwater zo veel mogelijk vast. Dit is vooral belangrijk bij plekken waar vaak wateroverlast is in de openbare ruimte. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)

113. Hieronder worden de verschillende stappen van het waterbeleid voor de gemeente Edam-Volendam uitgelegd:

1. Vasthouden

We houden water zo lang mogelijk vast in het gebied waar het komt. Dit kan door het grondwater op een juist peil te houden. Of door meer oppervlaktewater te maken.

2. Bergen

Als vasthouden niet genoeg helpt, maken we speciale plekken om water op te slaan. Dit is vooral belangrijk om grote hoeveelheden water tijdelijk op te vangen.

3. Afvoeren

De laatste stap is het water weg laten lopen. Dit doen als laatste omdat de wateroverlast dan wordt verplaatst naar een ander gebied.

(Bestemmingsplan buitengebied Zeevang 2016) (Tactisch)

114. Hemelwaterzorg betekent dat we goed omgaan met hemelwater. We zorgen ervoor dat het gebied Zaanstreek-Waterland beter tegen waterproblemen kan. We maken duidelijke regels voor het ontwerp van de boven- en ondergrond. Zo gebruiken we alle kansen om het gebied waterbestendig te maken. We zorgen dat water blijft waar het valt. Als dat niet kan, slaan we het water op plekken op waar geen schade ontstaat. Als laatste voeren we water af naar het oppervlaktewater. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)

115. Bij het ontwerp van het maaiveld zorgen we dat gebouwen geen wateroverlast krijgen. Plekken waar dit toch problemen kan geven, krijgen extra aandacht. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)

116. Bij het waterrobuust maken van onze steden, dorpen en regio nemen we ook de gevolgen voor de vitale en kwetsbare infrastructuur mee. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)

117. We bestrijden wateroverlast door het vergroten van de sponswerking van onze leefomgeving door nieuwe groene voorzieningen en extra oppervlaktewater te realiseren. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)

118. Het idee 'functie volgt peil' helpt problemen met grondwater te tegen te houden. Dit betekent dat het waterpeil bepaalt wat er in het gebied kan gebeuren. De gemeente neemt maatregelen in openbare gebieden om schade door het grondwater zo veel mogelijk tegen te houden of minder te maken. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)

119. Om het tekort aan waterberging op te lossen, moet er meer plek voor oppervlaktewater komen. (Structuurvisie Edam-Volendam 2009) (Tactisch)

120. We willen dat meer mensen zich bewust worden van het belang van een waterbestendige gemeente. Ook willen we dat inwoners, bedrijven en andere partijen zelf meedoen en stappen zetten. Daarom starten we samen met de regio een grote publiekscampagne. Actief meedoen betekent dat mensen zelf ideeën uitvoeren om de omgeving beter te beschermen tegen water. Om dit te stimuleren, betrekken we partijen bij projecten waarin waterbestendig bouwen en inrichten belangrijk zijn. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)

121. De riolering is niet groot genoeg om al het zware hemelwater op te vangen. Daarom gebruiken we ook nieuwe en bestaande oplossingen boven de grond om hemelwater op te vangen. We zorgen dat het water blijft waar het valt, bewaren het op plekken waar het geen problemen geeft, of voeren het af naar sloten, meren of rivieren. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)

122. *Als gemeente zorgen we samen met de regio voor een digitaal waterloket, waar mensen in de komende jaren informatie kunnen vinden over het grondwater. (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

123. *We moedigen het veranderen van tuinen en daken aan zodat ze meer water kunnen vasthouden. (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

124. *Nieuwbouw moet een apart afvoersysteem krijgen, zodat schoon hemelwater niet onnodig naar de waterzuivering gaat. (Structuurvisie Edam-Volendam 2009) (Tactisch)*

3.3.3.5 Riolering

125. *We beschermen de volksgezondheid, handhaven een goede en een gezonde leefomgeving en beschermen de natuur, het milieu en oppervlaktewater. We werken daarom op een moderne en flexibele manier, zodat we mensen en bedrijven goed kunnen helpen. Daarnaast zorgen we voor goed onderhoud en gebruik van het riool en het watersysteem in de stad. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland) (Strategisch)*

126. *De gemeenten en het hoogheemraadschap maken samen een waterstructuurschets voor de hele regio. Dit is een schets van de watersystemen. Als gemeente doen wij mee aan dit plan, omdat wij verantwoordelijk zijn voor het waterbeheer en de ruimtelijke inrichting in onze gemeente. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland) (Strategisch)*

127. *De gidsprincipes laten zien hoe we in de toekomst het beste kunnen omgaan met afvalwater, hemelwater en grondwater. Als we het riool aanpassen of iets veranderen in de openbare ruimte, denken we aan deze principes en gebruiken we deze zolang het handig is. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

128. *We zorgen dat waterbestendige plannen passen bij andere plannen voor de ruimte en economie van verschillende organisaties. We passen ons stap voor stap aan de gevolgen van klimaatverandering aan, want we kunnen onze steden en dorpen niet ineens helemaal veranderen. Door vroeg te kijken welke maatregelen in de toekomst mogelijk zijn, kunnen we dit tegelijk aanpakken. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

129. *We zorgen ervoor dat hemelwater blijft waar het valt. Om steeds meer zware regenbuien op te kunnen vangen, kunnen we het riool groter maken. Maar we kiezen ervoor om buiten meer ruimte te gebruiken om water vast te houden. We maken parken, tuinen, daken en plantsoenen anders, zodat ze meer water kunnen opvangen. Zo hoeven we minder geld uitgeven aan het riool onder de grond. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

130. *Vanaf 2021 geldt de Omgevingswet. Daardoor wordt het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) niet meer verplicht en komt het in de omgevingsvisie, het omgevingsplan en het omgevingsprogramma. Toch zijn er genoeg goede redenen voor de gemeente om wel een rioleringsprogramma te maken. Bijvoorbeeld om duidelijk te maken hoe ze met water omgaan, om de rioolheffing uit te leggen en als onderdeel van de omgevingsvisie. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

131. *We houden het water gescheiden. Waar het kan, verzamelen en verwerken we afvalwater en hemelwater apart. Zo houden we tegen dat schoon hemelwater mengt met afvalwater. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

132. *Bij het vernieuwen van riolering gebruiken we als basis een regenbui die gemiddeld eens in de twee jaar voorkomt (ongeveer 20 mm regen in één uur). Voor nieuwe riolering gebruiken we ook deze basis, maar we kijken ook naar een zwaardere regenbui die eens in de tien jaar voorkomt (ongeveer 30 mm regen in één uur). Als het niet veel duurder is om voorbereid te zijn op een zwaardere regenbui, dan nemen we dat mee bij de vernieuwing. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

133. *We maken de openbare ruimte zo dat het water daar goed kan blijven of weg kan lopen naar plekken waar het minder problemen geeft. Bijvoorbeeld naar tijdelijke plekken in het groen, naar sloten of vijvers, of naar andere plekken waar het niet zo erg is als er water staat. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

134. *Om wateroverlast te voorkomen, kunnen we het water opvangen in de openbare ruimte, maar ook in (privé-)tuinen, terreinen en op daken van huizen en gebouwen. Hierbij is het belangrijk dat bewoners, bedrijven en organisaties meewerken. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

135. *Bij het afvoeren van hemelwater zorgen we ervoor dat afvalwater en hemelwater apart worden verzameld. Als wegen worden vernieuwd of riolen worden verbeterd, bekijken we eerst wat de beste manier is om het hemelwater te verwerken. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

136. *De regels voor het vasthouden en afvoeren van water worden aangepast aan de plek als het nodig is. We willen dat het grondwater zo gelijk mogelijk blijft. Bij nieuwbouw moeten de personen die het nieuwbouwproject ontwikkelen zorgen dat het water goed weg kan. Ze moeten dit binnen het nieuwbouwgebied regelen en geen problemen geven aan de buurt ernaast. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)*

4 Financiële uitgangspunten

137. In de structuur van de P&C instrumenten zoals gemeentebegroting en de kadernota worden de zes omgevingsprogramma's uit de omgevingsvisie ondergebracht.

138. Het onderbrengen van de omgevingsvisie en omgevingsprogramma's in de P&C structuur is een groeiproces wat de komende jaren stap voor stap wordt vormgegeven.

139. Het uitbreiden of aanpassen van de P&C instrumenten is een groeiproces wat de komende jaren stap voor stap wordt vormgegeven.

140. Het bestuur staat voor een transparante communicatie en we willen daarom beter communiceren naar onze inwoners en bedrijven over de voortgang van de projecten. Een helder en makkelijk leesbare kadernota, programmabegroting en verantwoording draagt daaraan bij.

5 Organisatorische uitgangspunten

De gemeenteraad heeft in haar omgevingsvisie ervoor gekozen om zes opgaven uit te werken in omgevingsprogramma's vanuit een samenhangende integrale benadering. De doelen die in de omgevingsvisie gesteld zijn moeten vervolgens worden gemonitord en geëvalueerd. De methodiek die doelgericht werken ondersteund is programmatisch werken. Het resultaat uit inspanningen wordt gemonitord in de programma's. Het beleid uit de omgevingsvisie wordt met het implementeren van een nieuwe beleidscyclus ook gemonitord en geëvalueerd. Het effect van een goed functionerende beleidscyclus komt terug in de Omgevingsvisie, in de programma's en in het omgevingsplan. Uiteindelijk en uiterlijk 2032 zullen alle beleidsdocumenten die betrekking hebben op onze omgeving opgaan en belegd worden in de programma's en het omgevingsplan.

141. De omgevingsprogramma's bij gemeente Edam-Volendam worden volgens programmasturing van de VPNG-methodiek opgesteld. Dit betekent dat elke programma een verkenningsfase, een opbouwfase, een uitvoeringsfase en een afbouwfase heeft.
142. Er is een monitoringsstrategie en data strategie beschikbaar met betrekking tot de indicatoren en een datastrategie hoe de data ons informatie geeft om te evalueren.
143. Het Programma moet in de juiste standaard kunnen worden opgenomen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
144. Het bestuur kiest voor samen werken en samenwerken. De omgevingsvisie noemt de sturingsfilosofie samenwerkend als uitgangspunt in de samenwerking met burgers, initiatiefnemers, ondernemers en andere overheden.
145. Het bestuur staat voor een transparante communicatie en we willen daarom beter communiceren naar onze inwoners en bedrijven over de voortgang van de projecten. Dat kan met een goed ingerichte P&C instrumenten.
146. De ambtelijke kosten van initiatieven worden verhaald bij de initiatiefnemer Ruimtelijke Projecten (meer dan 3 woningen en niet passend in omgevingsplan). Dit is opgenomen in het EVRPP, het Edam-Volendams Ruimtelijk Plan Proces.

6 Juridische uitgangspunten

147. De planMER van de omgevingsvisie wordt als basisMER van de beleidscyclus gebruikt. Dit betekent dat voor het vierde kwadrant van de beleidscyclus monitoring en evaluatie zoveel mogelijk aangesloten wordt bij de indicatoren van de planMER.

148. We houden rekening met de MER- strategie van gemeente Edam-Volendam; we voeren een milieueffectrapportage uit als die verplicht is. Wanneer die niet verplicht is nemen we de aanbevelingen uit de basisMER mee.

149. De basisMER passen we aan bij actualisatie van de omgevingsvisie. Aanvullende milieueffectrapportages die in de tussentijd worden uitgevoerd bij projecten worden geïntegreerd in de basis MER bij actualisatie van de omgevingsvisie.

7 Uitgangspunten Warmteprogramma

Thema	Uitgangspunt	Bron	Waarom gewijzigd
Ambitie	· De gemeente sluit zich aan bij de nationale doelstellingen en wil lokale kansen aangrijpen waar deze zich aandienen.	TVW	
Betaalbaarheid en haalbaarheid	· Laagste nationale kosten vormt een belangrijk criterium. · Daarbij moet duidelijkheid komen over de kosten en baten. Het aanbod om over te stappen naar wonen zonder aardgas moet acceptabel zijn. Ook voor mensen met een kleinere portemonnee. · We benutten natuurlijke investeringsmomenten. · Werken aan een concrete en haalbare visie en monitoren tussentijds op de voortgang in de uitvoering.	TVW	Nationale kosten sluit aan bij de gewijzigde terminologie. Mix van alternatieven is geen doel op zich, maar een van de mogelijke uitkomsten van de technische analyse.
Draagvlak	· Draagvlak bij bewoners en bedrijven en betrekken de gemeenteraad in de planvorming en uitvoering op wijkniveau. · De initiatieven op de collectieve verduurzaming van hun panden & woningen worden benut. Door mensen met lef, enthousiasme en betrokkenheid te ondersteunen, kunnen zij als ambassadeurs in eigen wijk/dorp het voor anderen mogelijk maken om ook in te stappen.	TVW	
Aanwijsbevoegdheid	De aanwijsbevoegdheid wordt alleen gebruikt wanneer aan de volgende criteria wordt voldaan: · het overstappen op een duurzame warmtebron is betaalbaar; · het duurzame warmtealternatief is beschikbaar; · er is uitgebreid geparticipeerd; · er zit een redelijke termijn tussen het aanwijzen van een wijk en het daadwerkelijk overgaan op de duurzame warmtebron.	Wet Gemeentelijke instrumenten warmte	
Afwegingskader	De keuze voor een warmteoplossing per wijk wordt gebaseerd op de volgende criteria: · Nationale kosten (eerder maatschappelijke kosten) · Eindgebruikerskosten · Ruimte ondergrond · Netcongestie · Ruimtelijke impact (binnen gebouw) · Ruimtelijke impact (geluid, ruimtegebruik) · Beschikbare warmtebronnen	Vloeit voort uit bovenstaande (netcongestie is nieuw)	De aanwijsbevoegdheid is een nieuwe bevoegdheid

8 Bijlage

Bijlage 1: Overzicht **bestaande beleidsdocumenten**

Accomodatiebeleid 2023
Horecavisie
Toeristische visie
Beleidsnota kunst en cultuur 2018-2022
~~Coalitieakkoord~~
~~Collegeprogramma~~
Uitvoeringsplan integrale veiligheid = veiligheidsagenda geworden
Adviesdocument Slobbeland 9-11 = operationeel
Afwijkingenbeleid
Beeldkwaliteitsplan Oud-Volendam 2008
Beeldkwaliteitsplan Zeevang 2013
Beleidskader kleine windturbines Zaanstreek-Waterland
Beleidsnota Archeologie Edam-Volendam 2013
Beleidsnota archeologie Zeevang 2006
Beleidsnotitie Europaplein 2016
Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022
Beleidsplan schuldhulpverlening en armoede-aanpak 2018-2022
Beleidsregel RVV ontheffingen tonnage en gewichtsbeperking
Beleidsregel elektrisch laden Edam-Volendam 2025
Beleidsregel RVV ontheffingen zwaar verkeer Edam-Volendam 2022
Bestemmingsplan buitengebied Zeevang 2016
Detailhandelsstructuurvisie Edam-Volendam 2018
Duurzaamheidsagenda 2018-2022
Economische toekomst 2040
Edam Vitaal 2018
Edam-Volendam 2030 Ondernemend en betrokken
Gemeentelijk rioleringsplan Edam-Volendam
Gezondheid en leefstijl Edam-Volendam 2018
Groenbeleidsplan
Grondbeleid 2018-2022
Havens beleidsplan 2019-2023
Herbestemmingsbeleid van bedrijf naar wonen 2019
Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024
Integraal sociaal beleidskader
Integraal huisvestingsplan onderwijs 2022
Integraal ontwikkelingsplan Volendam
Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022
Isolatie Aanpak Woningen 2024-2026
Kerkenvisie
Locatus rapport Volendam-Centrum Marktverkenning Leegstand 2024
MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025

MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018
Natuurpark Edam-Volendam 1990
Nota Speelruimte Edam-Volendam 2020-2029
Omgevingsbeleidsplan 2016 – 2020
Omgevingsvisie Samen zetten we koers 2023
Plan van aanpak Naar een gezonde generatie in Edam-Volendam 2023
Programma LEF 2018
Regeling adviesrecht, delegatie en participatie Edam-Volendam
Regionale Detailhandelsvisie Zaanstreek-Waterland 28 februari 2022
Structuurvisie Edam-Volendam 2009
Toekomstvisie bedrijventerreinen gemeente Edam-Volendam 2015
Transitievisiewarmte Edam-Volendam
Uitgangspunten Woningsplitsing Faciliteren en Regisseren 2021
Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie 2022-2024
Uitvoeringsplan Vitaliteitsakkoord 2024
Uitvoeringsprogramma VTH Edam-Volendam 2020
Vastgoedbeleid Edam-Volendam 2018-2022
Visie op Waterrecreatie in Noord-Holland 2030 van de provincie N-H
Visieplan Informatiemanagement Edam-Volendam 2023-2026
Vitaliteitsakkoord Edam-Volendam 2023
VTH Beleid Edam-Volendam 2022-2026
Welstandsnota 2017
Woonvisie 2022-2025
Woonzorgvisie

Bijlage 2: Overzicht oranje uitgangspunten

Nummer uitgangspunt	Uitgangspunt	Reden	Voorstel, aangepast uitgangspunt
5.	Bij verkoop van grond ten behoeve van bebouwing wordt rekening gehouden met overige beleidsdoelen, waaronder het duurzaamheidsbeleid en het handboek inrichting openbare ruimte (HIOR). In het kader van duurzaamheid is met name een belangrijke eis om bebouwing van de grond aardgasvrij ("gasloos") te realiseren. Tevens dient de initiatiefnemer zich te conformeren aan het HIOR, waarbij de bebouwing aansluit bij de gestelde eisen en zo de kwaliteit van de openbare ruimte wordt gewaarborgd. (Grondbeleid 2018-2022) (Tactisch)	Tekstueel	We houden rekening met verdere beleidsdoelen bij verkoop van grond voor bebouwing. Bijvoorbeeld het duurzaamheidsbeleid en het handboek inrichting openbare ruimte (HIOR). Bebouwing van grond moet aardgasvrij (gasloos). Initiatiefnemers moeten zich houden aan de eisen in de HIOR om de ruimtelijke kwaliteit te bewaren.
12.	Op basis van onze Transitievisie Warmte (TVW) gaan we wijkgericht concreet aan de slag met wijkuitvoeringsplannen en concrete projecten voor duurzame warmteopwekking voor woningen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	Op basis van ons Warmteprogramma gaan we per wijk aan de slag met plannen en projecten voor aardgasvrije warmte in woningen. Deze plannen heten wijkuitvoeringsplannen (WUP's).
14.	Aanvullend is dat mensen in de collectieve aanpak ondersteuning wordt geboden bij het aanvragen van aanwezige subsidies (ISDE) en de SpUK Lokale Aanpak Isolatie, mits we daar mensen voor vinden. (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)	Tekstueel	In de gezamenlijke aanpak kan men hulp krijgen bij subsidieaanvragen. Dit doen we alleen als er genoeg mensen zijn om dit te doen.
15.	Volgorde clusteraanpak: 1. Bloemenbuurt 2. planetenbuurt 3. Rozettenbuurt 4. Blokgouw 1+2 5. Katham oudekom	Tekstueel	De wijkvolgorde van de clusteraanpak is bepaald op basis van bouwjaar, energieverbruik en waar bewoners het meest kunnen besparen. De volgorde is: 1. Bloemenbuurt

	(Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)		2. Planetenbuurt 3. Rozettenbuurt 4. Blokgouw 1+2 5. Katham oudekom
16.	De activiteiten ten behoeve van de isolatie aanpak zijn onderverdeeld in: 1. Bewustwording en informeren 2. Advies en realiseren a. Individuele reis b. Groepsreis 3. Inzicht en monitoring (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)	Tekstueel	De activiteiten voor de isolatie-aanpak zijn verdeeld in drie delen: 1. Mensen bewust maken en informatie geven 2. Advies geven en uitvoeren a. Voor één persoon b. Voor een groep 3. Inzicht en monitoring
17.	Voor het bepalen welke maatregel van toepassing is, maken we gebruik van het haalbaarheidsrapport “Warmtenetten Edam-Volendam.” (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)	Tekstueel	We gebruiken onder andere het haalbaarheidsrapport ‘Warmtenetten Edam-Volendam’ om te bepalen welke (bouwkundige of installatie) maatregel geschikt is.
19.	Ook zonnepaneelvelden / zonneakkers willen we weren uit onze gemeente om verschraling van de bodem en verdere opwarming van de leefomgeving tegen te gaan. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	We willen geen grote zonnepaneelvelden in onze gemeente. Zo beschermen we de bodem en zorgen we dat het niet te warm wordt in de buurt.
23.	Ook werken wij in ons buitengebied niet mee aan hoogspanningsmasten en zonnepaneelvelden. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	In ons buitengebied helpen wij niet mee aan het plaatsen van hoogspanningsmasten en zonnepaneelvelden.
27.	Het gebruik van elektrische auto’s in het wagenpark van de gemeente is eveneens een goede optie. Dit kan door de huidige auto’s, wanneer deze zijn afgeschreven, te vervangen door elektrische modellen. Hiermee neemt de gemeente een voorbeeldfunctie op zich. (Omgevingsbeleidsplan 2016-2020) (Tactisch)	Tekstueel	Het gebruik van elektrische auto’s in het wagenpark van de gemeente is een goede optie. De gemeente zal bij afschrijving van huidige auto’s deze bij voorkeur vervangen door elektrische modellen. Hiermee neemt de gemeente een voorbeeldfunctie op zich.
39.	Daarnaast blijft de mobiliteit in de gemeente de komende jaren toenemen vanwege ruimtelijke ontwikkelingen in en rondom de gemeente. Traditioneel gezien vangen we een toename in	Tekstueel	Vroeger losten we een groei van verkeer op door wegen en ander vervoer aan te passen. Maar er is steeds minder ruimte. Daarom kijken we nu ook naar hoe mensen reizen.

	mobiliteitsbehoefte op door de infrastructuur aan te passen. Echter hebben we steeds vaker te maken met beperkte ruimte en kijken we daarom ook naar het inzetten op de 'vraag'-kant van mobiliteit, namelijk de transitie naar duurzame vervoerswijzen om deze mobiliteitsbehoefte anders te faciliteren . (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Tactisch)		We willen dat mensen vaker kiezen voor duurzame manieren van vervoer. Zo kunnen we beter omgaan met het verkeer. Met duurzame manieren van vervoer bedoelen we fietsen en lopen, openbaar vervoer (OV), deelmobiliteit of elektrische auto's.
40.	Er wordt gefocust op het bevorderen van de OV-bereikbaarheid door het realiseren van een OV-lijn door de Lange Weeren en een onderzoek naar een HOV-lijn tussen Edam-Volendam en Purmerend. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Tactisch)	Tekstueel	We verbeteren de bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Dit doen we door het maken een nieuwe buslijn door de Lange Weeren. En door te onderzoeken of we een snelle buslijn kunnen maken tussen Edam-Volendam en Purmerend.
41.	Stimuleren lopen en fietsen op korte afstanden. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Tactisch)	Tekstueel	We moedigen mensen aan om korte afstanden te lopen of te fietsen. Bijvoorbeeld door het gebruik van een E-bike.
44.	We plannen daarin meerdere jaren vooruit en werken daarin samen met onze netwerkbeheerder(s). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	We maken in het plan voor laadinfrastructuur afspraken voor de komende jaren. We doen dit samen met onze netwerkbeheerder(s).
46.	Grondgebonden landbouwbedrijven dienen via het bestemmingsplan mogelijkheden voor structuurversterking te krijgen. Deze mogelijkheden zien op duurzame productie (kavelruil en landinrichting) en op het bevorderen van verbrede landbouw (waaronder recreatie en natuurbeheer). (Bestemmingsplan buitengebied Zeevang 2016) (Strategisch & Tactisch)	Tekstueel	Grondgebonden landbouwbedrijven moeten via het bestemmingsplan kansen krijgen om een sterkere vorm te krijgen. Deze kansen gaan over duurzame productie, zoals het ruilen van percelen en het verbeteren van het landschap. Ook gaat het over het ondersteunen van verschillende soorten landbouw, zoals recreatie en natuurbeheer.
48.	We geven wel ruimte aan landschappelijk acceptabele agrarische initiatieven om oxidatie tegen te gaan. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	We maken ruimte voor landbouwprojecten die goed passen in het landschap en helpen om oxidatie te verminderen.

49.	Technische oplossingen hebben zeker hun waarde binnen klimaatbestendigheid maar hebben ook een keerzijde. Technische oplossingen zijn niet alleen relatief duur in ontwikkeling, aanschaf en onderhoud, soms zijn zij tegenstrijdig aan het klimaatbeleid. Techniek maakt veelal gebruik van energie. Aangezien het verminderen van CO_2 uitstoot het belangrijkste mitigatiedoel is, is het van groot belang dat we zoeken naar aanvullende maatregelen, maatregelen die net zo effectief maar minder of helemaal niet nadelig voor het klimaat zijn. (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Tactisch)	Inhoudelijk	We gebruiken de CO2 ladder bij het bepalen van klimaatadaptatie maatregelen. We zoeken vooral naar maatregelen die het minst nadelig zijn voor het klimaat.
51.	De vraag naar grondstoffen voor bijvoorbeeld eten, elektrische apparaten en kleding neemt wereldwijd sterk toe. Daarom moeten we slimmer omgaan met grondstoffen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	We moeten beter omgaan met grondstoffen omdat er steeds meer vraag naar is. Het gaat om grondstoffen voor bijvoorbeeld eten, elektrische apparaten en kleding.
52.	De opslag van grondstoffen zal in de toekomst in een circulaire economie grotere ruimtelijke gevolgen hebben dan in de huidige tijd. We maken daarom binnen een nader op te stellen omgevingsprogramma een routekaart hoe we hier richting 2050 mee om willen gaan in onze gemeente (4). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	In de toekomst zal het opslaan van grondstoffen in een circulaire economie meer ruimte nodig hebben dan nu. Daarom maken we een plan voor onze gemeente. In dit plan staat hoe we hiermee willen omgaan tot 2050.
53.	Het alleen doorvoeren van enkele optimalisaties in het afval inzamelsysteem is onvoldoende. Om de afvalscheiding te verbeteren zijn nieuwe prikkels nodig. Met andere woorden, het huidige inzamelsysteem moet worden aangepast. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Strategisch)	Tekstueel	Het is niet genoeg om alleen een paar kleine verbeteringen te maken in het afval inzamelsysteem. Om de afvalscheiding te verbeteren zijn nieuwe prikkels nodig. Met andere woorden, het huidige inzamelsysteem moet veranderen.

54.	In de Raamovereenkomst 2013-2022 is afgesproken dat gemeenten vanaf 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid voor de inzameling, verwerking en afzet voor hergebruik over het kunststofverpakkingsafval afkomstig van huishoudens hebben gekregen. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)	Tekstueel	Sinds 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het verzamelen, verwerken en laten hergebruiken van plastic verpakkingsafval van huishoudens.
56.	Een inzamelstructuur op basis van ondergrondse containers past prima in de dichtbevolkte woonkernen, maar is geen goede optie voor het buitengebied en de lintbebouwing. Het voorstel is om hiervoor de inzameling van restafval middels minicontainers aan huis te gaan of te blijven verzorgen; (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)	Tekstueel	Ondergrondse containers passen goed in drukke woonwijken. Maar ze zijn niet altijd geschikt voor het landelijk gebied. Daarom stellen we voor om het restafval daar met kleine containers aan huis op te halen of te blijven ophalen zoals dat nu gebeurt.
57.	Om een goed en gedragen inzamelplan te ontwikkelen zal de gemeente buurtsgewijs in overleg met de bewoners op basis van de vastgestelde beleidsuitgangspunten een plan gaan vaststellen. Bewoners gaan daarmee participeren in het vaststellen van een optimaal inzamelplan voor alle fracties. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)	Tekstueel	De gemeente zal per buurt in overleg gaan met bewoners om een inzamelplan voor het afval te ontwikkelen. Dit gebeurt op basis van de al vastgestelde beleidsuitgangspunten.
58.	De volgende maatregelen worden in dit scenario ingevoerd om de VANG-doelstelling te behalen: a. Het invoering van een toegangscontrole bij het inwerpen van restafval. b. Het optimaliseren en intensiveren van het scheiden aan de bron (door de inwoners) van GFT, OPK, glas en textiel. c. Het overige restafval zal worden afgevoerd naar de nascheidingsinstallatie waar nog een aanzienlijke fractie van het restafval kan worden nagescheiden. De nascheiding	Tekstueel	We werken volgens het VANG-principe. VANG staat voor 'Van Afval Naar Grondstof. De volgende stappen worden genomen om de VANG-doelstelling te halen: a. Er komt een controle bij het aanbieden van restafval. b. Mensen gaan beter en vaker afval scheiden bij de bron. Dit gaat om bronscheiding van GFT, oud papier/karton (OPK), glas en textiel. c. Het overgebleven restafval wordt naar een speciale installatie gebracht. Daar

	zal zich voornamelijk richten op het terugwinnen van kunststoffen, drankenkartons, metalen, OPK, mineralen en de vergisting van organisch materiaal. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)		wordt nog afval gescheiden om spullen zoals plastic, drankenkartons, metalen, OPK, mineralen en organisch materiaal terug te winnen. Dit heet nascheiding.
61.	In lijn met onze doelstellingen ontwikkelen we ons integrale afvalbeleid voor zowel het stedelijke als het landelijke gebied door. We ontwikkelen een duurzame inzameling met, daar waar mogelijk, een 24-uurse beschikbaarheid in de vorm van ondergrondse containers.1 We gaan (mede daarmee) vervuiling tegen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	We werken verder aan ons afvalbeleid. We zorgen voor een duurzame manier om afval in te zamelen. Waar het kan, plaatsen we ondergrondse containers die 24 uur per dag open zijn. Zo helpen we ook om vervuiling te voorkomen.
64.	Wij, de gemeenten, de provincies en de Vervoerregio in de Metropoolregio Amsterdam (MRA), hebben de ambitie om toe te groeien naar een volledig duurzame regio. (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Strategisch)	Nieuw	Wij, de gemeenten, de provincies en de Vervoerregio in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) hebben het doel om te groeien naar een volledig duurzame regio.
65.	Wij willen als vervolg hierop nu gezamenlijk en in afstemming met elkaar bereiken dat in de komende jaren voor de hele MRA circulair opdrachtgeverschap plaatsvindt en dat circulair wordt ingekocht en dat de resultaten worden gemonitord. (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Strategisch)	Nieuw	We willen in samen en in afspraak met de MRA circulair inkopen. De resultaten hiervan willen we monitoren en volgen.
66.	Partijen sporen actief belemmerende regelgeving op en zorgen dat deze obstakels worden besproken in het gezamenlijk overleg. (MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)	Nieuw	Partijen zoeken actief naar regels die problemen geven. Ze zorgen dat deze problemen samen besproken worden.
67.	Partijen gaan in goed overleg om alle kostendragers bij houtbouw zorgvuldig in beeld te krijgen.	Nieuw	De partijen praten goed met elkaar om precies te weten wat de kosten zijn bij houtbouw.

	(MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)		
68.	Hiermee onderschrijft de gemeente de regionale doelstelling om vanaf 2025 minimaal 20% van alle nieuwbouwwoningen in de MRA te bouwen van hout (Isolatieaanpak woningen 2024-2026) (Tactisch)	Tekstueel	De gemeente steunt het regionale doel: Vanaf 2025 moeten minstens 20% van alle nieuwe huizen in de MRA van hout worden gebouwd.
69.	Partijen verklaren door middel van dit convenant vorm te willen geven aan het gericht halen van de reductie van emissies conform de Parijse klimaatdoelen, aan het innoveren en effectiever maken van de ontwikkel- en bouwketen, aan het versnellen van de woningbouwproductie en aan het moderniseren van de werkgelegenheid in de bouw. (MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)	Nieuw	Partijen zeggen met dit akkoord te willen werken aan minder uitstoot van schadelijke stoffen, zoals omschreven in de klimaatdoelen van Parijs. Ze willen de bouw vernieuwen en sneller maken. Ook willen ze meer huizen bouwen en zorgen voor modern werk in de bouw.
70.	Bouwtempo, kostenreductie en betaalbaarheid vormen economische en maatschappelijke kaders bij de houtbouwambitie. De reductie van de uitstoot van CO2 en stikstof is daarbij een zeer belangrijk en onvermijdelijk na te streven doel. (MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)	Nieuw	Bij houtbouwambities letten we op bouwsnelheid, lagere kosten en betaalbaarheid. Het verminderen van CO2 en stikstof is hierbij heel belangrijk.
71.	Een uitdaging daarbij is dat gemeenten en vastgoedpartijen met spoed moeten investeren in nieuwe werkwijzen en het opbouwen van expertise en nieuwe routines. Kennisontwikkeling en kennisdeling is voor private vastgoedpartijen relevant, tot een zeker detailniveau. (MRA Convenant Green Deal Houtbouw 2021-2025) (Tactisch)	Nieuw	Gemeenten en vastgoedbedrijven moeten snel nieuwe manieren vinden om te werken. Ze moeten ook nieuwe kennis en routines leren. Het is belangrijk voor vastgoedbedrijven om kennis te ontwikkelen en te delen, tot op een bepaald detailniveau.
72.	in 2022 ten minste 10% (via circulair opdrachtgeverschap) van onze producten, goederen en diensten circulair in te kopen, in	Nieuw	In 2022 willen we minstens 10% van onze producten, spullen en diensten op een circulaire manier inkopen.

	lijn met de ambities die naar verwachting ook door de rijksoverheid gehanteerd gaat worden, en daarvoor criteria te ontwikkelen . (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Tactisch)		Omdat we verwachten dat de rijksoverheid deze plannen ook gaat gebruiken. We gaan ook regels maken om dit goed te doen.
73.	ernaartoe te werken dat in 2025 een groei tot 50% circulair opdrachtgeverschap en inkoop gerealiseerd wordt en te zijn aangesloten bij Rijkscriteria voor circulair opdrachtgeverschap. Dit inclusief inbedding van circulariteit in de organisatie en het monitoren van de behaalde resulatateN . (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Tactisch)	Nieuw	We willen ervoor zorgen dat in 2025 de helft (50%) van onze inkopen op een circulaire manier gebeurt. We willen ook voldoen aan de regels van de rijksoverheid voor circulair inkopen. Dit betekent dat we circulariteit in onze organisatie goed meenemen. En dat we de resultaten daarvan goed bijhouden.
74.	via de MRA-werkgroep Circulair inkopen deze intentie uit te werken tot een routekaart, die apart ter besluitvorming wordt voorgelegd. (MRA Intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en Circulair inkopen 2018) (Tactisch)	Nieuw	Via de MRA-werkgroep Circulair inkopen werken we het circulair inkopen uit in een stappenplan. Dit plan leggen we later apart voor om er een besluit over te nemen.
75.	In navolging van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie wordt klimaatbestendige nieuwbouw de standaard in de Metropoolregio Amsterdam en provincie Noord-Holland. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Strategisch)	Nieuw	Na de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie wordt nieuwbouw standaard klimaatbestendig in de MRA en provincie Noord-Holland. Dit betekent dat gebouwen bestand zijn tegen een veranderend klimaat.
76.	Om de gewenste eindsituatie te bereiken, hanteren we dezelfde uitgangspunten en bijbehorende basisveiligheidsniveaus, opereren we zoveel mogelijk op dezelfde manier en werken we samen waar nodig om kennis te ontwikkelen of te ontsluiten. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in	Nieuw	Om het doel te bereiken, gebruiken we dezelfde regels en veiligheidsniveaus. We werken zoveel mogelijk op dezelfde manier en helpen elkaar als dat nodig is om kennis te delen of te verbeteren.

	de MRA en Noord-Holland 2022) (Strategisch)		
77.	Startpunt daarbij zijn de stresstesten en risicodialoog om voor de verschillende gebieden de klimaatadaptatie-opgaves scherp in beeld te krijgen en met andere verstedelijkingsprofessionals te overleggen hoe deze opgaves aangepakt kunnen worden. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	We onderzoeken de opgaves van klimaatadaptatie in verschillende gebieden. Hierbij bespreken we met experts in dit vakgebied hoe we de opgaves kunnen aanpakken.
78.	Bij langdurige droogte (potentieel maximaal neerslagtekort 300mm, eens per 10 jaar) wordt schade aan bebouwing, wegen, groen en vitale en kwetsbare functies voorkomen. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	Bij lange periodes zonder regen (maximaal 300 mm tekort, ongeveer eens in de 10 jaar) zorgen we dat gebouwen, wegen, planten en belangrijke dingen niet beschadigd raken.
79.	Tijdens hitte biedt de gebouwde omgeving een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	Tijdens hete dagen is de gebouwde omgeving voor een gezonde en fijne plek om te leven.
80.	Afhankelijk van de plaatselijke overstromingskans en optredende waterdiepte wordt ingezet op het voorkomen van schade, het beperken van schade of het voorkomen van slachtoffers. Voor vitale en kwetsbare functies gelden aanvullende eisen. Welke eisen van toepassing zijn op het plangebied is dus afhankelijk van de overstromingskans en -diepte. Wat de overstromingskans per waterdiepte is, is te vinden in de Klimaateffectatlas. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	Afhankelijk van de overstromingskans en waterdiepte proberen we schade tegen te houden of te beperken. We proberen er ook voor te zorgen dat er geen slachtoffers vallen bij overstromingen. Voor belangrijke en kwetsbare functies gelden extra regels en eisen. Welke regels gelden, hangt af van overstromingskans en waterdiepte in het gebied. De overstromingskans per waterdiepte staat in de Klimaateffectatlas.

81.	Groenblauwe structuren en de gebiedseigen biodiversiteit worden versterkt via het leidende principe in het toepassen van klimaatadaptieve maatregelen dat ecologische oplossingen altijd de voorkeur hebben boven 'puur technische' oplossingen ('groen, tenzij...'). (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	Groenblauwe gebieden en de biodiversiteit in het gebied worden sterker gemaakt. Bij het kiezen van maatregelen tegen klimaatverandering geven we altijd de voorkeur aan oplossingen met de natuur. We kiezen pas voor technische oplossingen als het echt nodig is.
82.	De verwachte grondwaterstanden* en de zoetwaterbeschikbaarheid tijdens droogte zijn sturend voor de inrichting van het plangebied. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	De verwachte grondwaterstanden en de beschikbaarheid van zoet water tijdens droogte bepalen hoe het plangebied wordt ingericht.
83.	In samenwerking met andere verstedelijkingsprofessionals nemen we de klimaatadaptatie-opgave zo vroeg mogelijk (voor het voorontwerp) in het proces van bouwprojecten en gebiedsontwikkelingsprocessen mee. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	Samen met andere bouwexperts pakken we klimaatadaptatie zo vroeg mogelijk aan. Het liefst al voor het eerste ontwerp van projecten.
84.	We maken de meekoppelkansen inzichtelijk, zodat maatregelen meerdere klimaatadaptieve thema's en andere doelen (energieneutraliteit, circulariteit, duurzame mobiliteit, gezondheid) versterken, en we streven ernaar deze kansen te benutten. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	We laten zien welke meekoppelkansen er zijn om maatregelen te combineren. Zo versterken ze verschillende doelen, zoals energieneutraliteit, circulariteit, duurzame mobiliteit en gezondheid. We proberen deze kansen altijd te gebruiken.
85.	Ecologische oplossingen en oplossingen gebaseerd op natuurlijke processen van het specifieke gebied hebben altijd de voorkeur boven 'puur technische' oplossingen, ook bij	Nieuw	Natuurlijke oplossingen en oplossingen met een basis in natuurlijke processen hebben altijd de voorkeur boven technische oplossingen. Dit geldt ook wanneer de kosten

	gelijke maatschappelijke prestaties en kosten (Total Cost of Ownership benadering). (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)		en prestaties hetzelfde zijn voor de maatschappij (Total Cost of Ownership benadering).
86.	Er dienen maatregelen genomen te worden om schade te beperken in een geval van een overstroming, mits deze doelmatig zijn. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	We treffen maatregelen om schade te beperken bij een overstroming. We doen dit alleen als de maatregelen nuttig zijn.
87.	Er moeten maatregelen getroffen worden om veilig te kunnen schuilen of te evacueren in het geval van een overstroming. (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	Er moeten stappen worden genomen zodat mensen naar een veilige plaats kunnen gaan bij een overstroming.
88.	Het horizontale en verticale oppervlak wordt in samenhang met de groenblauwe structuren en ecosystemen in de bredere omgeving ingericht (met minimaal 30 % groen op buurtniveau*, boomkroonoppervlak** telt mee). (Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)	Nieuw	Bij groenblauwe gebieden en ecosystemen houden we bij de inrichting ervan rekening met de bredere omgeving. We kijken dan naar de totale oppervlakte. We kijken dus ook naar de hoogte van bomen en de oppervlakte ervan van boven gezien.
89.	Bij nieuwbouw dient te worden gezorgd dat de waterhuishoudkundige situatie niet verslechtert als gevolg van de ontwikkeling. Dit betekent dat een bepaald percentage van de toename aan verhard oppervlak gecompenseerd dient te worden in de vorm van open water. (Structuurvisie Edam-Volendam 2009) (Tactisch)	Tekstueel	Bij nieuwbouw moet worden gezorgd dat het afvoeren en vasthouden van water niet slechter wordt door de bouw. Daarom moet een deel van het nieuwe verharde oppervlak (zoals wegen en gebouwen) worden gecompenseerd door extra open water.
90.	Het plangebied creëert, afhankelijk van de grootte, een hoogwaardige habitat voor een of meer soortencategorieën.	Nieuw	Het plangebied zorgt, afhankelijk van de grootte, voor een goede leefomgeving

	(Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw in de MRA en Noord-Holland 2022) (Tactisch)		voor één of meer soorten dieren of planten om te leven.
91.	Omgevingskwaliteit gaat hand in hand met klimaat en duurzaamheid. De gemeente wil deze verbinding leggen, niet alleen om een bijdrage te leveren aan de eigen leefomgeving, maar eveneens om een bijdrage te leveren aan een duurzame wereld. De gemeente zet zich in om schadelijke activiteiten tegen te gaan en positieve activiteiten te stimuleren. (Omgevingsbeleidsplan 2016 – 2020) (Strategisch)	Tekstueel	Omgevingskwaliteit hoort bij klimaat en duurzaamheid. De gemeente wil deze verbinding maken, niet alleen voor een betere leefomgeving, maar ook voor een duurzamere wereld. De gemeente werkt eraan om schadelijke activiteiten te stoppen en goede activiteiten te stimuleren.
92.	We ontwikkelen onze leefomgeving zo goed mogelijk om duurzame mobiliteit mogelijk te maken. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	We maken onze leefomgeving zo dat duurzame mobiliteit mogelijk is. Duurzame mobiliteit betekent vervoer dat goed is voor het milieu, weinig of geen CO_2 uitstoot en voor iedereen bereikbaar is, nu en in de toekomst.
93.	Energieprojecten moeten duurzaam zijn en mogen geen onevenredige afbreuk doen aan de kwaliteit van onze leefomgeving en de gezondheid en veiligheid van onze inwoners. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	Energieprojecten moeten goed zijn voor het milieu. Ze mogen de leefomgeving, de gezondheid en de veiligheid van mensen niet te veel beschadigen.
95.	Ook kan bijvoorbeeld leefgebied van vogelsoorten die in Natura 2000 gebied slapen en erbuiten foerageren worden aangetast. Bij initiatieven moet getoetst worden of significante effecten kunnen optreden. (Beleidskader kleine windturbines Zaanstreek-Waterland 2024) (Tactisch)	Tekstueel	Bij nieuwe plannen voor windturbines in Natura 2000 gebied moet worden gecontroleerd of er belangrijke gevolgen kunnen zijn voor het leefgebied van de vogels. Het gaat hier om vogels die in Natura 2000 gebied slapen en hier(buiten) eten.
96.	Door meer structuur aan te brengen in beheer en onderhoud willen we meer maatregelen nemen om de biodiversiteit binnenstedelijk te bevorderen. (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Tekstueel	We willen beter organiseren hoe we beheer en onderhoud doen. Zo kunnen we meer doen om de biodiversiteit in het bebouwde gebied te verbeteren.

103.	Naast maaifrequentie kan ook het toepassen van een bepaald maaipatroon de biodiversiteit versterken. Voor onze parken onderzoeken we de mogelijkheden hiervoor. (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Tactisch)	Tekstueel	We passen maaifrequentie en maaipatronen aan om biodiversiteit te versterken.
104.	Het beleid voor het vergroenen van private ruimte is gericht op bewustwording en samenwerking. De gemeente Edam-Volendam is aangesloten bij Operatie Steenbreek en dat helpt ons bij campagnes en initiatieven om de private ruimte te vergroenen. (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Strategisch & Tactisch)	Tekstueel	We richten ons beleid over vergroening van privé ruimtes op bewustwording en samenwerking.
106.	In een klimaatbestendige openbare ruimte worden grijze elementen daarom veelal vervangen door groene en blauwe elementen. (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Tactisch)	Tekstueel	We maken de openbare ruimte klimaatbestendig. Dat doen we door grijze plekken, zoals stoepen en straten, waar mogelijk te vervangen door groen en water. Denk aan bomen, planten, vijvers en sloten.
108.	Een goede en veilige waterhuishouding (Beeldkwaliteitsplan Zeevang 2013) (Strategisch)	Tekstueel	We zorgen voor een goede en veilige waterhuishouding. Dit betekent dat het water in een gebied goed wordt beheerd. Dit zorgt ervoor dat er geen overstromingen komen en dat er altijd genoeg schoon water is.
109.	Door mee te koppelen met andere ruimtelijk-economische ontwikkelingen in de openbare ruimte zijn de benodigde extra financiële inspanningen in te perken en kan ook een positieve bijdrage worden geleverd aan een leefbare omgeving. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland) (Strategisch)	Tekstueel	Door samen te werken met andere ruimtelijke en economische plannen in de openbare ruimte, kunnen de extra kosten beperkt blijven. Ook zorgt samenwerking voor een betere en prettige leefomgeving.
110.	Daarnaast dienen met het oog op klimaatverandering en de	Tekstueel	We maken plannen over het beschermingsniveau en welke

	toename van extreme buien bouwstenen te worden ontwikkeld ter bepaling van het beschermingsniveau en benodigde maatregelen in de komende planperiode. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland) (Strategisch)		maatregelen nodig zijn in de komende jaren bij meer zware regenbuien en klimaatverandering.
111.	Vasthouden van het water betekent voor het plangebied dan ook dat afwentelen op een laag gelegen gebied moet worden voorkomen. (Bestemmingsplan buitengebied Zeevang 2016) (Strategisch & Tactisch)	Tekstueel	Het vasthouden van water betekent voor het gebied dat we moeten tegenhouden dat water wegstroomt naar een laag liggende plek.
112.	Voorkeursvolgorde verwerking hemelwater “We geven op een doelmatige en verantwoorde wijze invulling aan hemelwaterverwerking” In het verlengde van de geformuleerde gidsprincipes zou volgens het principe “Vasthouden-Bergen-Afvoeren” hemelwater zoveel als mogelijk vastgehouden moeten worden. Hemelwaterverwerking zal een belangrijk principe voor de inrichting van de openbare ruimte rond overlastlocaties zijn. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)	Tekstueel	Gewenste volgorde voor het verwerken van hemelwater: We zorgen op een slimme en goede manier voor het afvoeren van hemelwater. Volgens het principe 'Vasthouden-Bergen-Afvoeren' houden we hemelwater zo veel mogelijk vast. Dit is vooral belangrijk bij plekken waar vaak wateroverlast is in de openbare ruimte.
113.	Hierna worden de te onderscheiden stappen van het beleid voor de kwantitatieve waterhuishouding voor de gemeente Edam-Volendam besproken: 1. vasthouden; "Ad 1 Vasthouden Met stap 1 wordt beoogd het water wat in een gebied terecht komt zo lang mogelijk vast te houden. Dit kan worden gerealiseerd door bijvoorbeeld het grondwaterpeil op te zetten of door de hoeveelheid oppervlakte water te vergroten." 2. bergen; "Ad 2 Bergen Indien stap 1 niet tot afdoende	Tekstueel	Hieronder worden de verschillende stappen van het waterbeleid voor de gemeente Edam-Volendam uitgelegd: 1. Vasthouden We houden water zo lang mogelijk vast in het gebied waar het komt. Dit kan door het grondwater op een juist peil te houden. Of door meer oppervlaktewater te maken. 2. Bergen Als vasthouden niet genoeg helpt, maken we speciale plekken om water op te slaan. Dit is vooral belangrijk om

	oplossingen leidt zullen er plekken moeten worden aangewezen en ingericht voor het bergen van water. Het bergen van water zal hoofdzakelijk aan de orde zijn om pieken in de wateraanvoer op te vangen. " 3. afvoeren; "Ad 3 Afvoeren De derde stap is het afvoeren van water. Deze stap wordt als laatste ingezet omdat hierdoor het waterprobleem afgewenteld wordt op een ander deelsysteem. (Bestemmingsplan buitengebied Zeevang 2016) (Tactisch)		grote hoeveelheden water tijdelijk op te vangen. 3. Afvoeren De laatste stap is het water weg laten lopen. Dit doen als laatste omdat de wateroverlast dan wordt verplaatst naar een ander gebied.
114.	Hemelwaterzorg, Bij de invulling van hemelwaterzorg doen we een bijdrage aan het waterrobuust maken van Zaanstreek-Waterland. “Met het stellen van ontwerpuitgangspunten voor de boven- en ondergrond missen we geen kansen voor een waterrobuuste inrichting” We richten ons op maatregelen waarbij we water vasthouden op de plek waar het valt, bergen op plekken waar dat zo min mogelijk overlast en/of schade veroorzaakt, of afvoeren naar het oppervlaktewater. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)	Tekstueel	Hemelwaterzorg betekent dat we goed omgaan met hemelwater. We zorgen ervoor dat het gebied Zaanstreek-Waterland beter tegen waterproblemen kan. We maken duidelijke regels voor het ontwerp van de boven- en ondergrond. Zo gebruiken we alle kansen om het gebied waterbestendig te maken. We zorgen dat water blijft waar het valt. Als dat niet kan, slaan we het water op plekken op waar geen schade ontstaat. Als laatste voeren we water af naar het oppervlaktewater.
115.	Het ontwerpuitgangspunt voor de inrichting van het maaiveld is dat we ons richten op het voorkomen van wateroverlast in panden als er 60 mm in één uur valt, mits het vloerpeil 10 cm boven het maaiveld ligt. Locaties waar op basis van dit uitgangspunt knelpunten worden verwacht krijgen extra aandacht. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch & Operationeel)	Tekstueel	Bij het ontwerp van het maaiveld zorgen we dat gebouwen geen wateroverlast krijgen Plekken waar dit toch problemen kan geven, krijgen extra aandacht.
118.	Het principe “functie volgt peil” helpt grondwaterproblemen te voorkomen”. Als gemeente	Tekstueel	Het idee ‘functie volgt peil’ helpt problemen met grondwater te tegen te

	treffen we maatregelen in het openbaar gebied om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zo veel mogelijk te voorkomen of beperken. Vroeger werd het peil in de regio Zaanstreek-Waterland aangepast aan het (landbouwkundig) gebruik van de grond: “peil volgt functie”. Gegeven de bodemopgaven in de regio streven we naar het omgedraaide principe: “functie volgt peil”. Hierbij bepaalt het bestaande waterpeil welk gebruik in het gebied mogelijk is. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)		houden. Dit betekent dat het waterpeil bepaalt wat er in het gebied kan gebeuren. De gemeente neemt maatregelen in openbare gebieden om schade door het grondwater zo veel mogelijk tegen te houden of minder te maken.
119.	Om het waterbergingstekort op te lossen zal extra oppervlaktewater moeten worden aangelegd, voor de waterstaatkundige eenheid Zuidpolder zijn hiertoe reeds indicatieve zoeklocaties aangegeven (zie kaart Water). (Structuurvisie Edam-Volendam 2009) (Tactisch)	Tekstueel	Om het tekort aan waterberging op te lossen, moet er meer plek voor oppervlaktewater komen.
120.	We willen de bewustwording en actieve participatie rond het waterrobuust inrichten van de gemeente vergroten en een handelingsperspectief voor private partijen neerzetten. Om dit te ondersteunen lanceren we met de regio een grote publiekscampagne. Actieve participatie betekent dat burgers, bedrijven en andere stakeholders zelf initiatief nemen om een waterrobuuste inrichting te creëren. Om hen hierin te stimuleren betrekken we belanghebbende actoren bij concrete projecten waarin waterrobuuste inrichting een rol speelt. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)	Tekstueel	We willen dat meer mensen zich bewust worden van het belang van een waterbestendige gemeente. Ook willen we dat inwoners, bedrijven en andere partijen zelf meedoen en stappen zetten. Daarom starten we samen met de regio een grote publiekscampagne. Actief meedoen betekent dat mensen zelf ideeën uitvoeren om de omgeving beter te beschermen tegen water. Om dit te stimuleren, betrekken we partijen bij projecten waarin waterbestendig bouwen en inrichten belangrijk zijn.

121.	Het ondergrondse stelsel is niet genoeg om de extreme regenval waar we mee geconfronteerd worden op te vangen. Om deze reden passen we bestaande en innovatieve oplossingen in de bovengrond toe om hemelwater op te vangen. We richten ons op maatregelen waarbij we water vasthouden op de plek waar het valt, bergen op plekken waar dat zo min mogelijk overlast en/of schade veroorzaakt, of afvoeren naar het oppervlaktewater. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)	Tekstueel	De riolering is niet groot genoeg om al het zware hemelwater op te vangen. Daarom gebruiken we ook nieuwe en bestaande oplossingen boven de grond om hemelwater op te vangen. We zorgen dat het water blijft waar het valt, bewaren het op plekken waar het geen problemen geeft, of voeren het af naar sloten, meren of rivieren.
122.	“Bij grondwateroverlast faciliteert de gemeente”. Van de perceelseigenaren verwachten we dat ze bij eventuele grondwaterproblemen de vereiste (waterhuishoudkundige en/of bouwkundige) maatregelen nemen. Dit wordt getoetst bij de aanvraag van de bouwvergunning en/of op basis van een locatiebezoek. Als gemeente faciliteren we de informatievoorziening door de komende planperiode gezamenlijk met de regio een digitaal waterloket op te richten. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch & Operationeel)	Tekstueel	Als gemeente zorgen we samen met de regio voor een digitaal waterloket, waar mensen in de komende jaren informatie kunnen vinden over het grondwater.
123.	het aanpassen van tuinen en daken voor meer waterberging. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch & Operationeel)	Tekstueel	We moedigen het veranderen van tuinen en daken aan zodat ze meer water kunnen vasthouden.
124.	Ten westen van de woonwijk ""Blokgouw"" zal op termijn een nieuwe woonwijk ontwikkeld worden (Lange Weeren). Naast de verplichting om compenserend open water te graven ter compensatie voor de toename van de verharding, biedt	Tekstueel	Nieuwbouw moet een apart afvoersysteem krijgen, zodat schoon hemelwater niet onnodig naar de waterzuivering gaat.

	deze ontwikkeling de mogelijkheid om bij te dragen aan de wateropgave voor de Zuidpolder. Nieuwe bebouwing dient te worden voorzien van een gescheiden afvoerstelsel zodat schoon hemelwater geen onnodige belasting van de zuiveringsinstallatie tot gevolg heeft. (Structuurvisie Edam-Volendam 2009) (Tactisch & Operationeel)		
125.	We beschermen de volksgezondheid, handhaven een goede en een gezonde leefomgeving en beschermen de natuur, het milieu en het oppervlaktewater. Randvoorwaarden hierbij zijn een moderne en flexibele bedrijfsvoering gericht op een optimale bediening van burgers en bedrijven en een doelmatig beheer en goed gebruik van het riolerings- en stedelijk watersysteem. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland) (Strategisch)	Tekstueel	We beschermen de volksgezondheid, handhaven een goede en een gezonde leefomgeving en beschermen de natuur, het milieu en oppervlaktewater. We op werken daarom op een moderne en flexibele manier, zodat we mensen en bedrijven goed kunnen helpen. Daarnaast zorgen we voor goed onderhoud en gebruik van het riool en het watersysteem in de stad.
126.	De gemeenten en het hoogheemraadschap maken gezamenlijk een waterstructuurschets voor de hele regio". We zullen als gemeente vanuit onze verantwoordelijkheden voor de gemeentelijke natte zorgplichten en ruimtelijke ordening participeren in de waterstructuurschets. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland) (Strategisch)		De gemeenten en het hoogheemraadschap maken samen een waterstructuurschets voor de hele regio. Dit is een schets van de watersystemen. Als gemeente doen wij mee aan dit plan, omdat wij verantwoordelijk zijn voor het waterbeheer en de ruimtelijke inrichting in onze gemeente.
127.	De gidsprincipes laten zien hoe we op lange termijn idealiter willen omgaan met afvalwater, hemelwater en grondwater. De gidsprincipes zijn een vertrekpunt voor acties die we bovenop onze standaard activiteiten kunnen ondernemen. Aan de basis van	Tekstueel	De gidsprincipes laten zien hoe we in de toekomst het beste kunnen omgaan met afvalwater, hemelwater en grondwater. Als we het riool aanpassen of iets veranderen in de openbare ruimte, denken we aan deze principes en

	deze principes staan vaak nieuwe technieken, concepten en opvattingen die in de trends en ontwikkelingen zijn beschreven. De realiteit dwingt ons om flexibel om te gaan met deze principes. De bestaande infrastructuur in het stedelijk gebied is nog lang niet afgeschreven en zal nog lange tijd haar functie behouden. Bij aanpassingen aan het rioolsysteem en andere ingrepen in de openbare ruimte houden we de gidsprincipes in het achterhoofd en passen we deze toe zolang dat doelmatig is" (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Strategisch & Tactisch)		gebruiken we deze zolang het handig is.
128.	We integreren de waterrobuuste inrichting met andere ruimtelijk-economische ontwikkelingen van verschillende partijen. Aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering doen we stapsgewijs – onze steden en dorpen kunnen nu eenmaal niet in één keer op de schop. Door de mogelijke maatregelen vroeg op het netvlies te hebben geven we onszelf de ruimte om werk met werk te maken. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Strategisch & Tactisch)	Tekstueel	We zorgen dat waterbestendige plannen passen bij andere plannen voor de ruimte en economie van verschillende organisaties. We passen ons stap voor stap aan de gevolgen van klimaatverandering aan, want we kunnen onze steden en dorpen niet ineens helemaal veranderen. Door vroeg te kijken welke maatregelen in de toekomst mogelijk zijn, kunnen we dit tegelijk aanpakken.
129.	We verwerken hemelwater waar het valt. Om de toenemende extreme neerslag te verwerken zouden we ons rioolstelsel kunnen blijven verruimen. We kiezen ervoor om waar mogelijk de buitenruimte in te zetten om op geschikte locaties water vast te houden en te bergen. Door het aanleggen en herinrichten van parken, plantsoenen, daken en tuinen kunnen we de lokale bergingscapaciteit vergroten en kunnen we de kosten van	Tekstueel	We zorgen ervoor dat hemelwater blijft waar het valt. Om steeds meer zware regenbuien op te kunnen vangen, kunnen we het riool groter maken. Maar we kiezen ervoor om buiten meer ruimte te gebruiken om water vast te houden. We maken parken, tuinen, daken en plantsoenen anders, zodat ze meer water kunnen opvangen. Zo hoeven we minder geld uitgeven aan het riool onder de grond.

	ondergrondse infrastructuur beperken. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)		
130.	Met het in werking treden van de Omgevingswet in 2021 zal het GRP facultatief worden en opgaan in de omgevingsvisie, het omgevingsplan en het omgevingsprogramma. Er blijven echter genoeg valide redenen over om als gemeente wel een rioleringsprogramma vast te stellen: de uitwerking van de gemeentelijke watertaken, onderbouwing van de rioolheffing en als bouwsteen voor de gemeentelijke omgevingsvisie. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)	Tekstueel	Vanaf 2021 geldt de Omgevingswet. Daardoor wordt het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) niet meer verplicht en komt het in de omgevingsvisie, het omgevingsplan en het omgevingsprogramma. Toch zijn er genoeg goede redenen voor de gemeente om wel een rioleringsprogramma te maken. Bijvoorbeeld om duidelijk te maken hoe ze met water omgaan, om de rioolheffing uit te leggen en als onderdeel van de omgevingsvisie.
131.	We ontvlechten de waterstromen Door waar mogelijk afvalwater en hemelwater gescheiden in te zamelen en te verwerken voorkomen we dat relatief schoon hemelwater met vuilwater vermengd wordt. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)	Tekstueel	We houden het water gescheiden. Waar het kan, verzamelen en verwerken we afvalwater en hemelwater apart. Zo houden we tegen dat schoon hemelwater mengt met afvalwater.
132.	Voor te reconstrueren riolering hanteren we als vertrekpunt een ontwerpbui met een frequentie van voorkomen van eenmaal per twee jaar (bui 08 uit de landelijke Leidraad Riolering, ca. 20 mm in één uur). Voor nieuwe rioolstelsels geldt hetzelfde vertrekpunt, maar kijken we tevens door naar een ontwerpbui met een frequentie van voorkomen van eenmaal per tien jaar (bui 10 uit de landelijke Leidraad Riolering, ca. 30 mm in één uur). Als de maatregelen om deze bui te verwerken niet leiden tot significant hogere kosten nemen we deze in overweging.	Tekstueel	Bij het vernieuwen van riolering gebruiken we als basis een regenbui die gemiddeld eens in de twee jaar voorkomt (ongeveer 20 mm regen in één uur). Voor nieuwe riolering gebruiken we ook deze basis, maar we kijken ook naar een zwaardere regenbui die eens in de tien jaar voorkomt (ongeveer 30 mm regen in één uur). Als het niet veel duurder is om voorbereid te zijn op een zwaardere regenbui, dan nemen we dat mee bij de vernieuwing.

	(Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)		
133.	Door de openbare ruimte water robuust in te richten brengen we het water naar plekken waar het minder overlast geeft of langer kan worden vastgehouden. Bijvoorbeeld naar tijdelijke bergingsplekken in het groen, oppervlaktewater of andere voorzieningen met een lage economische waarde. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)	Tekstueel	We maken de openbare ruimte zo dat het water daar goed kan blijven of weg kan lopen naar plekken waar het minder problemen geeft. Bijvoorbeeld naar tijdelijke plekken in het groen, naar sloten of vijvers, of naar andere plekken waar het niet zo erg is als er water staat.
134.	We zien burgers, bedrijven en organisaties als onmisbare bondgenoten voor een veilige en duurzame toekomst. Om wateroverlast te beperken kunnen we de bergingscapaciteit van zowel de openbare ruimte, als privétuinen, terreinen en daken inzetten. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch)	Tekstueel	Om wateroverlast te voorkomen, kunnen we het water opvangen in de openbare ruimte, maar ook in (privé-)tuinen, terreinen en op daken van huizen en gebouwen. Hierbij is het belangrijk dat bewoners, bedrijven en organisaties meewerken.
135.	Voor het afvoeren van hemelwater is het vertrekpunt dat we stedelijk afval- en hemelwater gescheiden inzamelen. Als wegreconstructies en rioolvervanging/verbetering aan de orde zijn, wordt voorafgaand de meest doelmatige manier van hemelwaterverwerking onderzocht. Bij nieuwbouwlocaties wordt een gescheiden stelsel aangelegd. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Tactisch & Operationeel)	Tekstueel	Bij het afvoeren van hemelwater zorgen we ervoor dat afvalwater en hemelwater apart worden verzameld. Als wegen worden vernieuwd of riolen worden verbeterd, bekijken we eerst wat de beste manier is om het hemelwater te verwerken.
136.	Ontwateringsnormen zijn maatwerk en worden wanneer noodzakelijk aangepast naar de lokale situatie". We willen een zo stabiel mogelijke grondwaterstand bereiken.	Tekstueel	De regels voor het vasthouden en afvoeren van water worden aangepast aan de plek als het nodig is. We willen dat het grondwater zo gelijk mogelijk blijft. Bij nieuwbouw moeten

	Uitgangspunt bij nieuwbouw is dat projectontwikkelaars zorg dragen voor voldoende ontwatering. Ze moeten dit in principe binnen het nieuwbouwproject realiseren en mogen hierbij problemen niet afwentelen naar de omgeving. Mogelijke oplossingen zijn kruipruimteloos of waterdicht bouwen. (Gemeentelijk Rioleringsplan Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland)) (Strategisch, Tactisch & Operationeel)		de personen die het nieuwbouwproject ontwikkelen zorgen dat het water goed weg kan. Ze moeten dit binnen het nieuwbouwgebied regelen en geen problemen geven aan de buurt ernaast.

Bijlage 3: Overzicht vervallen (rode) beleidsuitgangspunten

Nummer uitgangspunt	Uitgangspunt	Reden	Toelichting
1	Het zestal speerpunten dat in het huidige programma is opgenomen, zal worden doorgezet, namelijk: 1) Duurzame ruimtelijke ontwikkelingen; 2) Duurzame bouw (nieuwbouw en bestaande bouw); 3) Energiebesparing; 4) Eigen organisatie; 5) Duurzame mobiliteit, en 6) Duurzaam ondernemen. Op bovenstaande thema's wil de gemeente een actief beleid voeren. Bij het onderwerp duurzame bouw wil de gemeente (deels) voorlopend zijn, en in de eigen organisatie eveneens (deels) voorlopend en innovatief. (Omgevingsbeleidsplan 2016 – 2020) (Strategisch)	Achterhaald	De huidige onderdelen van het programma staan in de Omgevingsvisie
2.	Aandachtspunt bij deze studie is de mogelijkheid om de woningbouw vanuit Edam-Volendam te ontwikkelen en de groen-blauwe zone meer aan de kant van Purmerend te positioneren. (Edam-Volendam 2030 Ondernemend en Betrokken) (Tactisch)	Achterhaald	Dit uitgangspunt komt uit een verouderd document. Voor groen-blauwe zones zijn ondertussen al meer onderzoeken geweest.
3.	Verder willen we ten aanzien van het openbaar vervoer ook onderzoek doen naar de behoefte en inpasbaarheid van een (extra) elektrisch busstation in Volendam (10). (Omgevingsvisie Edam-Volendam 2023) (Tactisch)	Achterhaald	Er zijn geen redenen gevonden om een nieuw busstation aan te leggen. Hier is ook geen locatie voor gevonden.
4.	Stimuleren gebruik van E-bike. (Mobiliteitsplan Edam-Volendam 2024) (Tactisch)	Dubbelop	Dit uitgangspunt is samengevoegd met beleidsuitgangspunt 41.
5.	Publiek Kader voor het afvalbeheer en het uitvoeringsprogramma Huishoudelijk Afval is opgesteld. Belangrijk hierbij is het VANG (Van Afval Naar Grondstof) - principe. Het programma bevat	Achterhaald	Het doel in dit uitgangspunt komt uit 2020 en is ondertussen achterhaald.

	diverse acties om verspilling van potentiële grondstoffen tegen te gaan. Het landelijke streven is om 75% van het huishoudelijk afval te scheiden in 2020, oftewel het terugbrengen van de restafvalhoeveelheid (inclusief grof restafval) van huishoudens naar gemiddeld 100 kilo per persoon per jaar. Van gemeenten wordt verwacht dat zij op vrijwillige basis bijdragen aan het realiseren van deze doelstelling, die vooralsnog niet verplicht is. (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Strategisch)		
6.	De gemeente Edam-Volendam kiest voor aansluiting bij het voorstel van AEB. De gemeente wordt B-partner en gaat PMD volledig nascheiden. Samen met het optimaliseren en intensiveren van de bronscheiding van GFT, OPK (oud papier/karton), glas en Textiel kan de gemeente daarmee voldoen aan de VANG doelstelling van 100 kg/inwoner restafval (niet her te gebruiken afval) in 2020; (Beleidsplan afvalbeheer 2017-2022) (Tactisch)	Achterhaald	Het doel in dit uitgangspunt komt uit 2020 en is ondertussen achterhaald.
7.	Door meer structuur aan te brengen in beheer en onderhoud willen we meer maatregelen nemen om de biodiversiteit te bevorderen. (Groenbeleidsplan 2020-2024) (Tactisch)	Dubbelop	Dit uitgangspunt is samengevoegd met beleidsuitgangspunt 96.
8.	Daarnaast dient bij nieuwbouw waterneutraal gebouwd te worden en dient de ""Beslisboom aan- en afkoppelen"" te worden gevolgd. Het is namelijk van belang om afstromend hemelwater van schone oppervlakken te scheiden van afvalwater en af te voeren naar het oppervlaktewater. Hiermee wordt voorkomen dat schoon hemelwater afgevoerd wordt naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie.	Achterhaald	In dit uitgangspunt worden termen gebruikt die we nu niet meer in ons beleid gebruiken. Daarnaast is de inhoud hiervan al opgenomen in andere beleidsuitgangspunten.

	(Structuurvisie Edam-Volendam 2009) (Tactisch)		
9.	Ten zuiden van de toegang tot de haven van Edam is een ondiep rietland met havenhoofden daarvoor beoogd om de waterkwaliteit in het Markermeer te verbeteren en de slibvang van de haven te verminderen. Ondanks de positieve effecten zal dit gezien de omvang van het rietland in relatie tot de grootte van het Markermeer, slechts zeer beperkte invloed hebben op de waterkwaliteit. Uit onderzoek in het waterloopkundig Laboratorium is gebleken dat de rietlanden de slibvang van de haven van Edam aanzienlijk zullen verminderen. De rietlanden zullen in ieder geval positieve gevolgen hebben voor de ecologische potenties van dit specifieke gedeelte van het Markermeer. (Structuurvisie Edam-Volendam 2009) (Tactisch & Operationeel)	Achterhaald	De inhoud van dit uitgangspunt is achterhaald.